

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Sebastian Hesselroth

Möjligheter att kringgå de nya
ränteavdragsbegränsade
reglerna

Examensarbete
30 högskolepoäng

Mats Tjernberg

Skatterätt

VT 08

Innehåll

SUMMARY	5
SAMMANFATTNING	7
FÖRKORTNINGAR	9
1. INLEDNING	10
1.1 Bakgrund	11
1.2 Problemdiskussion	12
1.3 Syfte	13
1.4 Avgränsning	13
1.5 Metod och material	13
1.6 Disposition	13
2. SVENSK RÄTT FÖRE BEGRÄNSNINGEN I AVDRAGSRÄTTEN FÖR RÄNTA.	15
2.1 16 kap 1 § IL	15
2.2 Näringsbetingade andelar	16
2.3 Korrigeringsregeln	17
2.3.1 Rättsfall	18
RÅ 1990 ref. 34	18
RÅ 1991 ref. 107	18
RÅ 1984 1:16	19
Kammarrättens dom 1997-03-24, Mål nr 5972 – 1995	19
2.4 Koncernbidragsreglerna	19
2.5. Lagen mot skatteflykt	20
2.5 Analys av reglerna innan införandet av ränteavdragsbegränsning	21
3. RÄNTESNURROR	24

3.1 Mål RÅ 2001 ref. 79, "Kommunalmålet"	24
3.2 Mål RÅ 2007 ref. 85, "Industrivärldsdomarna"	27
3.3 Kommentarer om de två rättsfallen	30
4. BEGRÄNSNINGAR I AVDRAGSRÄTTEN FÖR RÄNTEUTGIFTER	32
4.1 Regeringens övervägande	32
4.1.1 CFC - reglerna	33
4.1.2 Källskatt på ränta	33
4.1.3 Under (och över) kapitaliseringsregler	34
4.1.4 Analys av alternativa regler	35
4.2 Resultatet av regeringens bedömning – d.v.s. avdragsbegränsningen för ränteutgifter till företag i intressegemenskap	36
4.2.1 10 a § - Begreppet "intressegemenskap"	36
4.2.2 10 b § - Huvudregel 1 och 10 c § - Huvudregel 2	38
4.2.3 Undantagsregler	41
4.2.3.1 10 d § första stycket 1 och 10 e § första stycket 1 - "Tioprocentsregeln"	41
4.2.3.2 10 d § andra stycket och 10 e § andra stycket – begränsning av "Tioprocentsregeln"	43
4.2.3.3 d § första stycket 2 och 10 e § första stycket 2 – "Affärsmässigt motiverade förhållanden" (Ventilen)	45
5. ANALYS AV DE NYA REGLERNA	46
5.1 Begreppet "Intressegemenskap"	46
5.2 Förvärv av en delägarrätt – varför inte förvärv av en fordringsrätt?	46
5.3 Andra vägar till att komma runt lagstiftningen	49
6. AVSLUTANDE DISKUSSION	51
7. SLUTSATS	52
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	53
Offentligt tryck	53
Lagstiftning	53
Propositioner	53
Skrivelser, utredningar och betänkande	53
Litteratur	54
Elektroniska källor	55
RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	56

Regeringsrättens årsbok, referatmål	56
Andra avgöranden	56

RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	57
Regeringsrättens årsbok, referatmål	57
Andra avgöranden	57

Summary

The deduction right for interest expenses that concerns business operations had few limitations prior to the beginning of 2009. Apart from cases concerning equity interest on equity loans, firms received full deduction for its interest expenses. This gave firms the possibility to avoid taxation on funds within the corporate group. By selling firms internally against a promissory note the buying firm could deduct the interest expenses while, at the same time, the selling firm received interest income, the corporate group enjoyed benefits that resemble disguised dividends. This setup was noticed by the Swedish Tax Agency who defined it as so-called “räntesnurror”. The most debated cases were “Industrivärdendomarna” (RÅ 2007 ref.85) and “Kommunalmålet” (RÅ 2001 ref.79) where the Swedish Tax Agency’s claim was overruled on the basis that the law against tax evasion (1995:575) were not applicable. To enable this type of interest constructions the firms had to effectively make use of other rules and regulations also to be able to obtain the tax benefits. Apart from the law against tax evasion, especially the regulations concerning the business motivated shares, the rectifying rule and the rights to transfer money, tax free, within the group that either enabled these arrangements or couldn’t invade them. Due to the outcome in these two cases the Swedish Tax Agency demanded a change in the field. As a consequence they presented a proposal for changes in the 24th chapter of the income tax law (1999:1229) during the summer of 2008, in which they wanted to introduce a limitation of the deduction right for interest expenses. Due to the substantial criticism against the proposal the Ministry of Finance presented a memorandum with a revised proposal, in which the proposed regulations were better suited to its purpose. The new regulations came into effect on the 1st of January 2009 and they are made up of a couple of main rules and two overall exceptions. Firms are no longer allowed to deduct interest expenses that are related to acquisition of shareowner parts within a affinity group and this prohibition includes cases when the interest expenses have transitioned from a firm outside of the affinity group to a firm within. The deduction right is also limited when firms within the affinity group has debt to an outside firm and another firm within the affinity group has a claim on the outside firm or on a firm that has a affinity group with that firm when the debt can be regarded as connected with that claim and is regarding acquisition of a share owner part from the first-named firm that is included in a affinity group. In summation, exceptions could be made in those cases where the interest income that coincide with the interest expense is taxed with at least 10 percent in the country that has right to the income and if the income is the firms sole income or if the transactions are sufficiently commercially motivated.

In analysing the new regulations I noted that there is still ways to enjoy tax benefits with “räntesnurror”. In my opinion, the most obvious way is by selling creditor shares instead of share owner parts against promissory notes, since they are not regulated in the new words of the act. Tax benefits also

appear to exist in cases where the effective rate of taxation in the country where the interest income is taxed is below 10 percent. In both cases, however, it is up to the law against tax evasion to decide how the purpose of the legislation is interpreted.

Sammanfattning

Avdragsrätten för ränteutgifter i inkomstlaget näringsverksamhet har fram till årsskiftet 2008/2009 verkat nästan helt utan begränsningar. Bortsett från de fall som rörde vinstandelsränta på vinstandelslån och utgifter för förvärv av inkomster som genom skatteavtal är undantagna från beskattning i Sverige fick företag fullt avdrag för de ränteutgifter som de belastades med. I och med detta såg företag en möjlighet att undkomma beskattning av koncerninterna medel. Genom att internt sälja bolag mot revers och få avdrag för ränteutgifterna samtidigt som det säljande bolaget fick in intäkter iform av ränteinkomster kunde koncernen då åtnjuta en fördel som liknar förteckta utdelningar. Detta upplägg uppmärksammades av Skatteverket och definierades som s.k. räntesnurror. De mest omdiskuterade fallen var de s.k. Industrivärdendomarna (RÅ 2007 ref.85) och Kommunal målet (RÅ 2001 ref.79) i vilka Skatteverkets talan avslogs då det inte gått att angripa fallen med Lag (1995:575) mot skatteflykt. För att möjliggöra denna typ av ränteupplägg krävdes att bolagen på ett så effektivt sätt som möjligt även använde andra regler för att kunna åtnjuta skattefördelarna. De var förutom Skatteflyktslagen, särskilt reglerna om de näringsbetingade andelarna, korrigeringsregeln samt koncernbidragsreglerna som antingen möjliggjorde eller som inte kunde angripa uppläggen. I och med utgången i de båda fallen krävde Skatteverket en förändring inom området. Skatteverket presenterade under sommaren 2008 ett förslag till förändringar i Inkomstkattelagens (1999:1229) 24:e kapitel, i vilket de ville införa en begränsning i avdragsrätten för ränteutgifter. Med anledning av den kraftiga kritik som riktades mot förslaget presenterade Finansdepartementet en promemoria, med ett nytt förslag, i vilket de föreslagna reglerna i större utsträckning skulle avse att träffa de avsedda fallen. De nya reglerna, som kom att gälla från och med 1 januari 2009 är uppbyggda av ett par huvudregler och två övergripande undantag. Företag får numera inte avdrag för ränteutgifter som avser förvärv av delägarrätter inom en intressegemenskap och de får inte heller göra avdrag för de fall då det gäller ränteutgifter som övergått från ett bolag utanför Intressegemenskapen till ett inom. Likaså begränsas avdragsrätten i de fall då ett företag inom Intressegemenskapen har en skuld till ett företag utanför och ett annat företag inom Intressegemenskapen har en fordran på företaget utanför eller på ett företag som är i Intressegemenskap med detta företag då skulden kan anses ha samband med denna fordran och avser förvärv av en delägarrätt från det förstnämnda företaget som ingår i en Intressegemenskap. Undantag kan sammanfattningsvis ges i de fall där ränteinkomsten som motsvarar ränteutgiften beskattats med minst 10 procent i det land som har rätt till inkomsten om företaget bara skulle ha haft den inkomsten eller i de fall där transaktionerna är tillräckligt affärsmässigt motiverade.

Genom att analysera de nya reglerna kunde jag uppmärksamma att det fortfarande finns vägar att gå för att kunna åtnjuta skattefördelar genom räntesnurror. Det tydligaste förslaget är enligt min mening att istället för att

sälja delägarätten mot revers och istället sälja fordringsrätter då dessa inte finns reglerade i den nya lagtexten. Likaså kan även skattefördelar synes föreligga i de fall då den *effektiva* skattesatsen i det land där ränteinkomsten beskattas hamnar under 10 procent. I båda dessa fall blir det dock upp till Skatteflyktslagen att bestämma hur lagstiftningens syfte ska tolkas.

Förkortningar

CFC	Controlled Foreign Company
FD	Finansdepartementet
FI	Finansinspektionen
HB	Handelsbolag
IG	Intressegemenskap
KB	Koncernbidrag
KR	Kammarrätten
RR	Regeringsrätten
SkV	Skatteverket
SN	Skattenytt
STIFTAREN	Stiftaren 6820 AB
LR	Länsrätten
ÖK	Östersunds Kommun
ÖPARK	Östersunds Parkerings AB

1. Inledning

I uppsatsens första kapitel diskuteras bakgrunden till den frågeställning som ligger till grund för arbetet. Diskussionen mynnar ut i en definition av frågeställningen. Vidare i detta kapitel kommer läsaren bl.a. att förstå hur författaren valt att bygga upp sitt arbete och hur denne jobbat för att besvara sina frågeställningar.

Lagar och förordningar beslutas i många fall för att motverka ett illojalt beteende gentemot såväl individer som staten. Genom skattelagstiftning skapas mycket av det monetära underlag som staten använder för att bedriva den löpande verksamheten. En urholkning av det svenska skattesystemet försvårar regeringens arbete och kan i sin tur komma att påverka enskilda individer på en rad olika sätt. Det är därför viktigt att den lagstiftning som görs är heltäckande och så långt det går försvårar arbetet för dem som vågar utmana lagstiftaren. Detta behöver nödvändigtvis inte göras utifrån en enskild lag utan flera lagar kan komma att fungera parallellt eller tar de vid där en annan inte längre räcker till. Inom skatterätten fungerar Inkomstskattelagen (1999:1229) och lagen (1995:575) mot skatteflykt på just ovan beskrivit sätt.

I 16 kap Inkomstskattelagen (IL) regleras vad som skall dras av i inkomstslaget näringsverksamhet och i dess 1 § föreskrivs följande:

”Utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster skall dras av som kostnad. Ränteutgifter och kapitalförluster skall dras av även om de inte är sådana utgifter”

IL 24 kap innehåller bestämmelser om räntor och utdelningar för inkomstslaget näringsverksamhet och i 24 kap 1 § beskrivs de områden som kapitlet avser att behandla. De ränteavdragsbegränsningar som fanns stadgade gällde endast de fall som rörde vinstandelsränta på vinstandelslån och då med andra ord endast vissa specialfall av ränteinkomster och ränteutgifter. Vidare kan nämnas att det i samband med lagens utformning inte fördes någon vidare diskussion kring om innehållet i 1 § var att anse som heltäckande.¹

Lag (1995:575) mot skatteflykt stiftades för att motverka sådana förfarande där den skattskyldige kringgår en skattebestämmelse genom att denne

¹ Prop:1999/2000 nr 2, sid 207 f f

använder sig av ett sätt som, från kommersiella håll, uppfattas som en omväg med hänsyn till det ekonomiska resultat som uppnås.²

1.1 Bakgrund

Skatteverket har identifierat ett par förfarande, vilka de valt att kalla för räntesnurror, där den skattskyldige inom en koncern lyckats använda sig av den obegränsade avdragsrätten för ränta samtidigt som ett annat bolag i koncernen inte behövt beskatta eller i vart fall mycket lågt beskatta, den ränteintäkten som ränteutgiften i det andra bolaget gett upphov till. Detta tillsammans med den under 2003 införda skattefriheten för kapitalvinster på näringsbetingade andelar har varit de främsta orsakerna till att staten förlorat uppskattningsvis 7 miljarder kr i skatteunderlag per år.³

En av anledningarna till Skatteverkets intresse för ovan beskrivet förfarande grundar sig i de s.k. Industrivärdendomarna där Regeringsrätten (RR) fastslagit att varken IL eller Skatteflyktslagen kan användas för att angripa den aktiva skatteplaneringen. Industrivärdendomarna handlade om det fall då ett investmentföretag överlät samtliga aktier i tre rörelsedrivande dotterbolag till ett annat dotterbolag. För att kunna finansiera köpet användes aktieägartillskott från Investmentföretaget som senare kom att omvandlas till lån. Räntebetalningarna från det köpande bolaget till Investmentföretaget finansierades med koncernbidrag från de koncerninternt förvärvade dotterbolagen.⁴

När nu Skatteverket blev tvunget att anse sig själv besekrat genom Regeringsrättens dom, ansågs ett par förslag aktuella vid en möjlig begränsning av ränteavdrag inom den svenska lagstiftningen, d.v.s. att antingen källbeskatta ränteintäkterna, utvidga CFC-reglerna (Controlled Foreign Company), införa över- respektive underkapitaliseringsregler eller som främsta förslag att införa en begränsning av ränteavdrag inom bolagssektorn.⁵

Skatteverket inkom till Finansdepartementet (FI) i juni 2008 med en hemställan som innehöll förslag på regler för att förebygga och motverka de ovan beskriva förändren. När väl Skatteverkets förslag skickats ut på remiss, riktades oerhört kraftig kritik till lagförslagen, med anledning av att remissinstanserna sammanfattningsvis ansåg att Skatteverkets regler skulle komma att angripa transaktioner som även utgörs av normal

² Prop: 1994/95 nr 209, sid 34

³ Skatteverkets skrivelse 131 348803-08/113, Hemställan om ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229) såvitt avser begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder, sid 5

⁴ RÅ 2007 ref. 85

⁵ Tivéus, Ulf, Räntebetalningar till utlandet på koncerninterna lån, SN 2007 nr 11, sid 687 - 695

affärsverksamhet. Finansdepartementet valde då att göra en revidering av Skatteverkets förslag där de nya reglerna avser att träffa endast rent konstlade ränteupplägg vid förvärv av delägarätter och där nu rent affärsmässigt bedriven verksamhet inte ska påverkas av de nya föreslagna reglerna.⁶

1.2 Problemdiskussion

Att räntesnurror gått att genomföra är otvivelaktigt, men vilka är de regler och hur har de använts för att kunna driva igenom denna typ av ränteupplägg? De s.k. Industrivärdendomarna har haft en betydande roll i Skatteverkets arbete för att hitta ett underlag till en förändring i 24 kap IL och för att då täppa igen de luckor som funnits. Lagstiftaren anser att införandet av ränteavdragsbegränsade regler är det mest lämpade sättet för att komma åt s.k. räntesnurror. Men finns det andra sätt, än det av Skatteverket föreslagna, som det inte ägnats tillräckligt med tid åt vid framtagandet av de nya reglerna och som är riktade till just de fall av ett aktivt skatteplanerande som Skatteverket vill komma åt? Enligt min mening, som jag säkert tror delas av många andra, kanske det kan vara så att Skatteverket från början agerat allt för snävt och inte informerat sig själva om hur det faktiska företagsklimatet egentligen ser ut i såväl Sverige som utanför landets gränser. Kanske, kan det vara så att de borde tagit hjälp av andra länder och då kanske framför allt av länder inom EU för att förstå hur det praktiskt ser ut utanför Sverige. Att transaktioner idag tenderar att skrida över gränserna är inget nytt, men att skattelagstiftning fortfarande är grundlagsreglerat och därav upp till den egna staten att besluta om ska enligt min mening inte utnyttjas i den omfattning att dess syfte blir att begränsa rörligheten för kapital eller svårigheter att etablera verksamheter utomlands. Skattelagstiftningen ska givetvis bidra till en behållning av den svenska skattebasen, men inte i så lång utsträckning att den hämmar ett väl fungerande företagsklimat. Att den nya lagstiftningen röstats igenom bidrar till att företag som tidigare använt sig av s.k. räntesnurror nu måste omorganisera. En omorganisering kommer sannolikt bidra till att skapa ett sämre resultat inom koncernerna då tidigare likvida medel nu försvinner från koncernen i form av skatt. I och med de nya reglerna skapas incitament för den kunnige att komma på nya, i dagsläget, legala förfarande för att åtnjuta skattefördelar. Det som denna uppsats då ska försöka ge svar på är om det finns en möjlighet för dessa företag att hitta luckor i systemet eller kan det vara så att lagstiftaren nu tillgodosett staten på ett så heltäckande sätt att någon form av räntearbitrage inte längre är en möjlighet?

Ovanstående frågetecken är de som främst behandlats. Givetvis innebär mina frågeställningar att flertalet sidospår har berörts och mitt mål har varit att frågeställningarna ska öppna upp dörrarna för en avslutade kvalitativ analys.

⁶ Finansdepartementets promemoria 20080825, Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap, sid 1

1.3 Syfte

Genom att granska de innan årsskifte (år 2008/2009) gällande svenska reglerna för ränteavdrag inom inkomstlaget näringsverksamhet i kombination med de nya, nu gällande reglerna, har mitt syfte varit att upptäcka eventuella brister i vad som nu är lagstiftat och i samband med detta utvärdera alternativa regler.

1.4 Avgränsning

Koncernbeskattning har blivit ett internationellt och komplext område där de nationella gränserna utnyttjas och staters respektive regler kringgås. Jag har valt att behandla de s.k. räntesnurrorna utifrån ett svenskt perspektiv och kommer inte i någon vidare utsträckning gå djupare in på några internationella regler. M.a.o. kommer uppsatsen att endast belysa effekten av de ändrade nationella reglerna och se huruvida dessa är heltäckande eller ej. Dessa kommer att jämföras med andra alternativa typer av regleringar.

Vidare kommer inte heller de fall som avser internbanker att i någon grad behandlas. Detta är enligt min mening något som endast berör oerhört stora koncerner och som kräver ett omfattande arbete för att kunna analyseras.

1.5 Metod och material

Finansdepartementets Promemoria dnr Fi2008/4093, *Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap*, är det dokument som främst legat till grund för mitt uppsatsskrivande och som väckt en rad olika frågor på vägen. Där promemorian inte längre räckt till har svensk lagstiftning med dess förarbeten tagit vid. Tillsammans med centrala svenska rättsfall har de tre områdena fungerat som kärnan i den juridiska metod jag använt mig av.

1.6 Disposition

Jag kommer inledningsvis att presentera de regler som gällde innan 1 januari 2009 och i samband med detta, i den mån jag finner det nödvändigt, kommer jag även att knyta dessa regler till olika rättsfall. I slutet av detta kapitel kommer jag att analysera de tidigare gällande reglerna. I efterföljande kapitel kommer jag att definiera begreppet räntesnurror utifrån två rättsfall,

”Industrivärdendomen” och ”Kommunalmålet”. Jag kommer här att återknyta de tidigare presenterade reglerna och belysa de viktigaste delarna som gjort räntesnurrorna möjliga. Detta görs i samband med en analys av de två rättsfallen. Därefter kommer jag att beskriva de alternativ som regeringen övervägde innan införandet av de nu gällande avdragsbegränsningarna. Detta följs upp med en presentation av de nya reglerna, vilket görs utifrån såväl lagtext som förarbeten.

Avslutningsvis följer en analys av de nya reglerna, i vilken jag har till syfte att upptäcka eventuella luckor i lagstiftningen. Som avslutning på mitt arbete har jag knutit ihop säcken genom att i en avslutande diskussion sammanfläta vad jag kommit fram till gällande de gamla reglerna, de alternativa reglerna och de nya reglerna.

2. Svensk rätt före begränsningen i avdragsrätten för ränta

För att kunna förstå anledningarna till införandet av de nya ränteavdragsbegränsade reglerna och bakgrunden till varför utgången i vissa rättsfall sett ut som den har gjort måste de regler som möjliggjort de av Skatteverket uppmärksammade förfarandena tittas närmare på. I följande kapitel kommer alltså de regler som gällde innan årsskiftet 2008/2009 att presenteras.

2.1 16 kap 1 § IL

Enligt svensk rätt ska utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster dras av som en kostnad. Ränteutgifter ska få dras av även om dessa inte är att betrakta som sådana utgifter.⁷ Rätten till avdrag för ränta var inte beroende av om mottagaren beskattas eller när i tiden mottagaren tar upp motsvarande belopp till beskattning. Ur skattemässig synvinkel får avdraget göras för räntan det beskattningsår som den hänförde sig till. Med detta förstås att räntan inte nödvändigtvis behöver ha betalats för att rätt till avdrag ska föreligga utan det gäller även de fall som avser upplupen ränta.⁸

Det fanns två huvudsakliga begränsningar i avdragsrätten för ränta och det var dels de fall som avsåg vinstandelsränta på vinstandelslån samt utgifter för förvärv av inkomster som genom skatteavtal var undantagna beskattning i Sverige och som därav inte fick dras av.⁹ Vad gällde avdrag för ränteutgifter krävdes dock att den ränta som betalades skedde till en marknadsmässig nivå.¹⁰

Med vinstandelsränta på vinstandelslån avses en ränta vars storlek beror på företagets utdelning eller vinst och med vinstandelslån avses ett lån med en ränta som helt eller delvis är vinstandelsränta. För annan ränta på

⁷ Inkomstskattelag (1999:1229) 16 kap 1 §

⁸ Finansdepartementets promemoria 20080825, Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap, sid 14

⁹ Inkomstskattelag (1999:1229) 25 kap 5-10 §§, 9 kap 5 §.

¹⁰ Se bl.a. Tivéus, Ulf, Industrivärden-domarna och skatteflykt, SN 2008 nr 1 och 2.

vinstandelslån gäller allmänna bestämmelser om avdrag i näringsverksamheten.¹¹ Av detta förstås att om räntan inte var att betrakta som rörlig finns det inga hinder till avdrag så länge den är att betrakta som marknadsmässig och inte kan definieras som förtäckt utdelning.¹²

2.2 Näringsbetingade andelar

När man tittar på företagsägda andelar skiljer man på näringsbetingade andelar och övriga andelar. De andelar som hör till den senare gruppen kallas normalt för kapitalplaceringsandelar eller portföljandelar.¹³ Fortsättningsvis kommer endast de näringsbetingade andelarna att behandlas.

Reglerna om de näringsbetingade andelarna finns i 24 kap IL och själva definitionen finns stadgad i 13 och 14 § §. 13 § räknar upp vilka typer av juridiska personer som ges rätt att äga en näringsbetingad andel och 14 § säger att en näringsbetingad andel är en kapitaltillgång hos ägarföretaget som måste uppfylla någon av följande förutsättningar:

Andelen är inte marknadsnoterad.

Det sammanlagda röstetalet för stiftelsens (eller den ideella föreningens) andelar i det utdelande företaget vid beskattningsårets utgång ska motsvara 10 % eller mer av röstetalet för samtliga andelar i det utdelande företaget (röstvillkoret).

Innehavet av andelen betingas av rörelse som bedrivs av stiftelsen (eller den ideella föreningen) eller av företag som med hänsyn till äganderättsförhållanden eller organisatoriska förhållanden kan anses stå det nära (utredningsvillkoret).

Vidare kan sägas att andelen skall anses vara marknadsnoterad även om marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, likvidation eller konkurs. Vad gäller andelar i privatbostadsföretag är dessa inte att betrakta som näringsbetingade.¹⁴

Som näringsbetingade andelar anses även andelar i företag som befinner sig utanför EU och som uppfyller 13 och 14 §§ samt utgör 10 procent eller mer av andelskapitalet i företaget och detta även då andelen är en lagertillgång.¹⁵

¹¹ Inkomstskattelag (1999:1229) 25 kap 5 §

¹² Prop 1976/77:93 sid 30

¹³ Prop 2002/03:96 sid 67

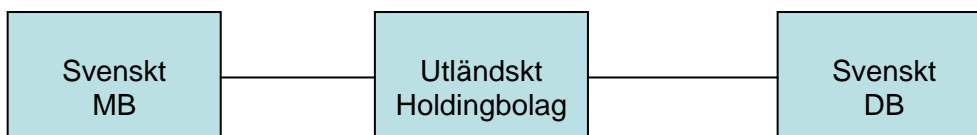
¹⁴ Inkomstskattelag (1999:1229) 24 kap 13 -14 §§

¹⁵ Inkomstskattelag (1999:1229) 24 kap 16 §§

Särskilt intressant med de näringsbetingade andelarna är att varken utdelningar på eller kapitalvinster vid försäljning av andelarna ska tas upp till beskattning. Inte heller får kapitalförluster vid försäljning av de näringsbetingade andelarna dras av.¹⁶ Den främsta anledningen till att utdelningarna inte ska ligga till grund för beskattning är främst att man vill undvika beskattning av kapitalöverskott i två led, först av bolaget och sen av själva aktieägarna.

Anledningen till varför kapitalvinster av avyttrade andelar inte ska beskattas grundar sig i det faktum att man velat undvika att företags vinster beskattas i både moder- som dotterbolag, d.v.s. två gånger i företagssektorn. Vad gäller begränsningen i avdrag för kapitalförlusterna vid försäljning av de näringsbetingade andelarna grundar sig detta i den asymmetri som skulle uppstått om denna rätt fanns kvar samtidigt som kapitalvinsterna var undantagna beskattning.¹⁷ Nedan ska jag försöka ge ett exempel hur denna asymmetri kan uppkomma och varför avdragsrätten inte finns.

Om det utländska HB:t ska sälja det svenska DB:et och andelarna här i har ökat i värde kan avyttring alltså ske utan att vinsten ligger till grund för beskattning hos det svenska moderbolaget. Om värdet å andra sidan sjunkit i värde skulle moderbolaget utan avdragsförbud kunnat kvitta kapitalförlusterna mot egna upparbetade vinster.

2.3 Korrigeringsregeln

I samband med koncerninterna transaktioner, i vårt fall de som avser räntebetalning till det säljande bolaget, kan dessa begränsas av den i 14 kap 19 § IL stadgade korrigeringsregeln. Bestämmelsen tar sikte på de transaktioner som ämnar att ske till över- respektive underpris, d.v.s. de fall där transaktionens syfte avviker från en normal kommersiell prissättning.¹⁸

Korrigeringsregeln kräver att tre krav är uppfyllda:

¹⁶ Inkomstskattelag (1999:1229) 24 kap 17 § och 25 a kap 3 och 5 §§

¹⁷ Prop 2002/03:96 sid 67

¹⁸ Lodin m.fl, Inkomstskatt – en lärobok i skatterätt, del 2, sid 544

- 1. den som på grund av avtalsvillkoren får ett högre resultat inte skall beskattas för detta i Sverige enligt bestämmelserna i denna lag eller på grund av skatteavtal,*
- 2. det finns sannolika skäl att anta att det finns en ekonomisk intressegemenskap mellan parterna, och*
- 3. det inte av omständigheterna framgår att villkoren kommit till av andra skäl än ekonomisk intressegemenskap.*

Om så föreligger att ovanstående krav är uppfyllda ska transaktionsbeloppet ”beräknas till det belopp som det skulle ha uppgått till om sådana villkor inte funnits”.¹⁹ Av detta förstås att transaktionen då återgår till marknadsmässiga villkor.

2.3.1 Rättsfall

RÅ 1990 ref. 34

I RÅ 1990 ref. 34, där ett svenskt dotterbolag erhöll lån från sitt utländska moderbolag ansåg RR att ränta är en normal kostnad för lånat kapital och att i de fall då räntan inte är anmärkningsvärt hög eller då moderbolaget med grund i de avtalade villkoren inte tillförts en onormalt hög inkomst, inte kan angripas med stöd av korrigeringsregeln. I samma rättsfall gjorde RR även klart att Sveriges avsaknad av regler för underkapitaliserade bolag inte ska innebära att korrigeringsregeln kan tillämpas istället.²⁰

RÅ 1991 ref. 107

I det uppmärksammade RÅ 1991 ref. 100 (Shell-målet) gällde fråga huruvida AB Svenska Shells inkomst skulle korrigeras med anledning av höga avdrag under föregångna beskattningsår. För att besvara frågan hänvisade RR till prop. 1965:126 och då till att en försiktig tillämpning av korrigeringsregeln bör ske. RR menade bl.a. att en enstaka transaktion inte skulle kunna falla under korrigeringsregeln och inte heller i de fall då transaktioner kan kvittas, d.v.s. då vissa transaktioner sker till underpris och vissa till överpris. RR ville med detta visa att inte alla transaktioner som avviker från vad som är marknadsmässigt motiverat bör korrigeras med hjälp av korrigeringsregeln.²¹

¹⁹ Inkomstskattelag (1999:1229) 14 kap 19 § 1 st 1 p.

²⁰ RÅ 1990 Ref. 34, sid 14 ff

²¹ RÅ 1991 Ref. 107, sid 352 ff

RÅ 1984 1:16

I fallet gällde frågan huruvida lån från ett svenskt moderbolag till utländskt dotterbolag kan vara räntefria eller om dessa ska korrigeras med hjälp av korrigeringsregeln, d.v.s. att moderbolagets inkomst iform av ränteintäkter skulle räknas om till vad som annars skulle avtalats mellan oberoende företag. RR valde att föra en diskussion kring det affärsmässiga skälet med transaktionen och kom fram till att omständigheterna vid moderbolagets försök att komma in på nya marknader (med hjälp av dotterbolagen) varit så pass tilltagna att moderbolaget haft goda affärsmässiga skäl att inte betunga dotterbolaget med räntekostnader på ovan angivna lån, m.a.o. tillämpades inte korrigeringsregeln.²²

Kammarrättens dom 1997-03-24, Mål nr 5972 – 1995

Frågan gällde hur ett fastighetsbolag skulle beskattas för sina koncerninterna ränteintäkter på lån från svenskt moderbolag till utländskt dotterbolag och om korrigeringsregeln var tillämplig på angivet förfarande. Kammarrätten (KR) menade till att börja med att det vid samtliga transaktioner inte varit fråga om ett aktieägartillskott utan att alla transaktioner ska ses som koncerninterna lån. Vidare gjorde KR en helhetsbedömning av transaktionen för att se om prisnedsättningen gjorts med anledning av affärsmässiga skäl. Främst pekade KR på att underlåtenheten vid mottagandet av ränta inte varit tillräckligt låg samt dotterbolagens motprestationer varit tillräckliga för att korrigeringsregeln skulle kunna tillämpas.²³

2.4 Koncernbidragsreglerna

Regler om koncernbidrag (KB) finns stadgade i IL:s 35 kap och dess utgångspunkt finns i 1 § som säger:

Koncernbidrag ska dras av hos givaren och tas upp hos mottagaren, om förutsättningarna för avdrag i detta kapitel är uppfyllda.

²² RÅ84 1:16, sid 59 ff

²³ Kammarätten, mål nr 5972 – 1995

Med koncernbidrag avses inte en ersättning som är en utgift för givaren för att förvärva eller bibehålla inkomster.

Som utgångspunkt i svensk koncernbeskattning har man ansett att skattebelastningen för en koncern varken bör vara större eller mindre än om verksamheten bedrivits som ett enda bolag. Med anledning härav stiftades reglerna om KB för att företag, så länge som ett äkta koncernförhållande föreligger, ska kunna jämma ut resultatet emellan sig. Med äkta koncernförhållande avses ett ägande som uppgår till minst 90 procent, d.v.s. nästan helägda koncerner. Om vi ser till direkta moder-/dotterbolags- och systerförhållande, med vilket åsyftas de fall där moderbolaget självt äger aktierna i DB kan MD, så länge som kraven är uppfyllda alltid ge KB till sina direktägda döttrar. Så länge som MD skattefritt kan motta utdelningar från DB kan DB ge KB enligt 35 kap 3 § IL. Det finns även en rätt för DB att ge KB emellan sig, dock måste vissa krav i 35 kap 4 § vara uppfyllda. Begränsningarna har endast till syfte att hindra att MB:s skattesituation för framtida utdelningar förbättras genom överföring av vinst från ett DB till ett annat.²⁴

2.5. Lagen mot skatteflykt

Definitionen av begreppet skatteflykt har varit oerhört svårdefinierat och omdiskuterat. En av de första definitioner presenterades i samband med betänkandet från 1953 års skatterättskommitté:

”...transaktioner där den skattskyldige följt såväl lagens ordalydelse som dess tillämpning i praxis men ändå uppnått resultat som ur allmän synvinkel måste betraktas som otillfredsställande.”²⁵

Begreppet har allteftersom bearbetats och har så sent som 2007, i litteraturen, kunnat definieras utifrån 6 punkter. En skatteflyktstransaktion kan beskrivas som:

- Civilrättsligt fullt giltig.
- Ger upphov till en av lagstiftaren ej förutsedd eller avsedd skattelindring eller skatteförmån.
- Strider mot lagstiftningens anda och mening.
- Innebär ett utnyttjande av en ojämnhet eller ofullständighet i lagstiftningen.

²⁴ Lodin m.fl, Inkosmskatt – en lärobok i skatterätt, del 2, sid 352 ff

²⁵ Lodin m.fl, Inkosmskatt – en lärobok i skatterätt, del 2, sid 617

- Är inte en skenrättshandling eller transaktion med oriktig beteckning.
- Är inte ett skattebrott.²⁶

Skatteflyktslagen tar sikte på de fall inom skattelagstiftningen som inte kan angripas med andra regler. Jag har nedan valt att beskriva skatteflyktslagen. Det är framför allt 2 § som i fallet med räntesnurrorna kan ses som mest aktuell.

2 § Vid taxeringen skall hänsyn ej tas till rättshandling, om

- 1. rättshandlingen, ensam eller tillsammans med annan rättshandling, ingår i ett förfarande som medför en väsentlig skatteförmån för den skattskyldige,*
- 2. den skattskyldige direkt eller indirekt medverkat i rättshandlingen eller rättshandlingarna,*
- 3. skatteförmånen med hänsyn till omständigheterna kan antas ha utgjort det övervägande skälet för förfarandet, och*
- 4. en taxering på grundval av förfarandet skulle strida mot lagstiftningens syfte som det framgår av skattebestämmelsernas allmänna utformning och de bestämmelser som är direkt tillämpliga eller har kringgåtts genom förfarandet.²⁷*

2.5 Analys av reglerna innan införandet av ränteavdragsbegränsning

I inkomstlagen näringsverksamhet så ska utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster få dras av i alla de fall som inte avser vinstandelsränta på vinstandelslån eller om utgifterna är att betrakta som utgifter för förvärv av inkomster som är undantagna från beskattning i Sverige. Att både förvärva och bibehålla inkomster torde enligt min mening vara en rätt bred inkörsport för att få göra avdrag för ränteutgifter. Vad är det då som säger att denna definition inte avser skatteupplägg vars enda syfte är att förvärva inkomster genom interna förvärv? Enligt min mening torde detta utgöra en stabil grund för alla de typer av inkomster som inte avser de två undantagen. Det är just med utgångspunkt i denna regel som det skapas incitament för att utnyttja ränteavdragen till max. Hur hade en annan typ reglering begränsat avdragsrätten för ränteutgifter? Kanske hade en snävare reglering aldrig möjliggjort skatteupplägg vars enda syfte varit att åtdra sig skattefördelar

Att en försäljning av näringsbetingade andelar inte ska tas upp till beskattning känns enligt min mening som ett bra alternativ. Lagstiftaren har på detta sätt bidragit till ett välfungerande företagsklimat som avser att undvika beskattning hos koncernen i två led. Att på någon sätt försöka

²⁶ Rosander, U, Generalklausul mot skatteflykt, sid 15

²⁷ Lag 1995:575 mot Skatteflykt, 2§

begränsa denna rätt skulle då avsevärt försvåra transaktioner som till huvudsak är motiverade av affärsmässiga skäl. Den näringsbetingade andelen är inte marknadsnoterad om den understiger ett ägande av 10 %, vilket gör att den då hålls borta från en hel del marknadskrafter som annars kan påkalla försäljning av andra skäl än just affärsmässigt motiverade. Å andra sidan är företag, utanför en marknadsplats, betydligt mindre reglerade, vilket kan göra att regeln skulle kunna tillämpas av en enda anledning d.v.s. att uppnå så stora skattefördelar som möjligt. De näringsbetingade andelarna skapar incitament för företag att äga större delar av sina dotterföretag, men de skapar i samband med detta även incitament att ytterligare effektivisera koncernens resultat

I praxis har, som ovan visats, korrigeringsregeln prövats i flertalet fall och RR tenderar att tillämpa bestämmelsen i liten utsträckning. Detta resonemang faller enligt min mening naturligt då prissättning är beroende av en mängd olika faktorer och att intressegemenskap inte nödvändigtvis behöver vara ett krav för prisavvikelsen. Att tillämpa korrigeringsregeln i den mån som gjorts, tyder på att rätten avser att tillämpa regeln, men vågar inte göra det fullt ut. I både RÅ 1990 ref. 34, RÅ 1991 ref. 100, RÅ 1984: 1:16 och Mål nr 5972-1995 valde rätten att inte tillämpa regeln. I och med detta torde det skapas ett större svängrum för företag att bedriva olika typer av ränteupplägg genom att nivån av de interna räntorna inte i någon vidare utsträckning kan regleras. En hårdare tolkning av korrigeringsregeln hade alltså enligt min mening, redan i ett tidigt skede, kunnat begränsa transaktioner, vars enda syfte i många fall varit att göra räntearbitrage. I exempelvis RÅ 1991 ref. 100 valdes att inte tillämpa regeln då det endast avser enstaka transaktioner. I de fall där bolag valt att finansiera sina koncerninterna förvärv av andra DB genom reverser har det just rört sig om enstaka transaktioner vilka senare definierats som förtäckta utdelningar. Enligt min mening hade alltså en snävare tolkning av korrigeringsregeln på olika sätt kunnat begränsa just den här typen av transaktioner. Korrigeringsregeln avser att korrigera själva ”priset” på räntorna utifrån enbart en monetär synvinkel, men hur vore det om korrigeringsregeln även kunde få fäste i praxis såsom en möjlighet till korrigeringsreglering då själva innebörden av prissättningen kan ifrågasättas, d.v.s. syftet med varan (räntorna)? Därefter hade någon form av resonemang kring tilläggsskatter baserat på den interna prissättningen varit på sin plats. Detta torde enligt min mening avsevärt försvåra ränteupplägg inom en koncern. Givetvis hade det krävts ett enormt förarbete för att kunna utröna vilka konsekvenserna skulle kunna bli, men känns som både ett intressant och effektivt förslag.

Möjligheterna att kunna ge KB mellan bolag inom en koncern har enligt min mening en generös karaktär. Dess syfte, att koncernens resultat ska jämnas ut på så vis att beskattningen inte blir hårdare bara för att det gäller koncernförhållande är bra och torde då skapa ett väl fungerande företagsklimat. När det blir legitimt att skicka pengar emellan sig i syfte att jämna ut resultaten, blir ju nästa fråga till vilken grad detta faktiskt ska få ske. Ska det vara möjligt för bolag inom en koncern, vars enda uppgift är att förse andra bolag med likvida medel att få fungera på samma sätt som andra

bolag? Det skulle då kunna vara så att dessa bolags transaktioner då strider mot syftet med koncernbidragsreglerna och att skatteflyktslagen då bör anses tillämplig. Lag 1995:575 mot skatteflykt ska ju ta vid där de andra lagarna inte räcker till. Skatteflyktslagen angriper de fall som bör anses som något oklarare ur skatterättslig synvinkel. Alltså borde Skatteflyktslagen vara tillämplig i många av de fall som inte träffas av andra regleringar. Går den inte att tillämpa torde det inte heller vara fråga om ett otillåtet skatteupplägg.

3. Räntesnurror

Den praxis som hittills har beskrivits tar sikte på de nämnda reglernas generella innebörd och inte de fall som signifikant beskriver de av skatteverket nämnda räntesnurrorna. Av den anledningen finner jag det lämpligt att ingående beskriva de fall som lagt grunden för den nya lagstiftningen, d.v.s. de av skatteverket utmärkande förfaranden som bidragit till en skärpning i lagstiftningen.

3.1 Mål RÅ 2001 ref. 79, "Kommunalmålet"

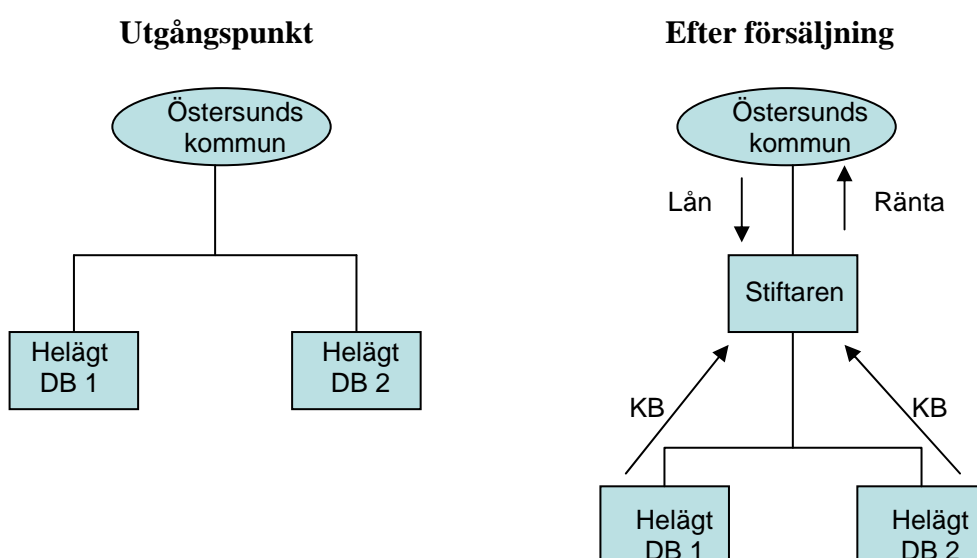
Målet gällde ett förhandsavgörande hos Skatterättsnämnden med anledning av att Östersunds kommun (nedan kallat ÖK) övervägde att bilda en aktiebolagsrättslig koncern och för marknadspris avyttra sina direktägda bolag till ett nybildat moderbolag som kommer att bli Stiftaren 6820 AB (nedan kallt STIFTAREN). Fråga gällde bl.a. tillämpning av Skatteflyktslagen på vissa förfaranden avseende kommunala bolag samt om avdrag kunde medges med ett högre belopp än som faktiskt överförts.

Förfarandet utgick ifrån följande punkter:

- STIFTAREN skulle förvärva bolagen mot räntebärande revers, vilken kom att innehas av ÖK. Att förvalta dotterbolagsaktierna var den enda verksamhet som STIFTAREN skulle bedriva.
- Uppkomna vinster i de förvärvade bolagen kom att via KB överföras till STIFTAREN. STIFTAREN kom att använda sig av de erhållna KB för att finansiera räntekostnaderna.
- För att undvika ett scenario där bolagen lämnar KB med högre belopp än den utdelning som man annars skulle ha lämnat avsåg man att via aktieägartillskott lämna tillbaka ett belopp som motsvarade 72 procent av lämnat KB minskat med den utdelning som skulle utgått till kommunen om inte koncernen bildats.
- Alla bolag lämnade inte utdelning och i de bolag där så inte gjordes, kom aktieägartillskott att uppgå till 72 procent av lämnat KB. Inget av de bolag som ska avyttrades till STIFTAREN var sådana bolag som hade ett kontinuerligt behov av att få tillskott/bidrag från kommunen för sin överlevnad. Med andra ord så klarade sig dessa bolag på egen hand så länge inget extraordinärt inträffade

- Detta skulle rent tekniskt skett på så sätt att kommunen först lämnade ett aktieägartillskott till STIFTAREN som i sin tur lämnade aktieägartillskott till respektive dotterbolag. Ifrån dessa dotterbolag hade STIFTAREN tidigare erhållit KB. Summan av de aktieägartillskott som dotterbolagen erhåller borde i princip motsvara det aktieägartillskott som kommunen lämnar till STIFTAREN. KB och aktieägartillskott skulle isåfall redovisas i samma bokslut.²⁸

För att illustrera sammanhanget ser det ut enligt nedan:

Utifrån dessa 5 fakta avsåg bolagen att få ett förhandsbesked i 6 frågor, dessa var:

1. Hade Öresunds Parkerings AB(nedan kallat ÖPARK) rätt till avdrag för KB till Stiftaren med hela beloppet oaktat att 72 procent kom att återfås via aktieägartillskott minskat med eventuell utdelning som skulle ha utgått om koncernen inte bildats?
2. Hade ÖPARK rätt till avdrag för KB till STIFTAREN med så att säga 100 procent trots att endast 28 procent kommer att överföras till STIFTAREN, d.v.s. är nettometoden tillämplig?
3. Hade STIFTAREN rätt till avdrag för den ränta som utgick till kommunen vid motsvarande taxeringar? Räntan kom att uppgå till eller understiga marknadsmässig ränta?

²⁸ RÅ 2001 Ref. 79, sid 471

4. Var det aktieägartillskott som ÖK lämnat till STIFTAREN skattepliktigt inkomst för STIFTAREN?
5. Var det aktieägartillskott som STIFTAREN lämnat till ÖPARK skattepliktig inkomst för ÖPARK?
6. Är Skatteflyktslagen tillämplig på någon av frågorna ovan och på vilket sätt ska beskattning i så fall ske?

Skatterättsnämnden

Vad avsåg frågorna 1 och 2 anförde skatterättsnämnden att den omständighet då STIFTAREN lämnat aktieägartillskott till ÖPARK samtidigt som ÖPARK lämnat KB till Stiftaren inte hindrat att ÖPARK AB gavs rätt till avdrag för KB. Skatterättsnämnden valde att inte föra någon diskussion kring om övriga kriterier för rätt till KB var uppfyllda, utan utgick ifrån att så var fallet.

Fråga 3, kring huruvida avdragsrätt för ränta kunde medges, ansåg skatterättsnämnden att de förutsättningar som gällde för förhandsbeskedet var uppfyllda och att det därav inte fanns någon rätt att vägra avdragsrätten.

Skatterättsnämnden syn på frågorna 4 och 5, var att det utifrån de omständigheter som uppgetts inte gick att behandla aktieägartillskotten som näringsbidrag eller annan skattepliktig intäkt. Detta med anledning av att bolagen inte var i behov av kapitaltillskotten för att kunna bedriva sina verksamheter. Istället avsåg kapitaltillskotten att finansiera KB till STIFTAREN och då även dennes räntebetalningar till kommunen. I sin tur finansierar dessa räntebetalningar de tillskott som kommunen lämnade till STIFTAREN och som denne därefter skickade vidare till ÖPARK.

Skatterättsnämnden kunde m.a.o. inte finna något hinder mot att den åsyftade skatteeffekten uppnåddes, men fråga kvarstod om Skatteflyktslagen kunde angripa förfarandet. Skatterättsnämnden gjorde följande bedömning:

Skatterättsnämnden ansåg, att i och med att skatteförmånen var det huvudsakliga syftet med förfarandet kunde punkterna 1 – 3 i skatteflyktslagen anses vara uppfyllda. Vad gällde punkten 4 och då om förfarandet kunde anses strida mot lagstiftningens syfte, ansåg skatterättsnämnden att kommunens skattefrihet väsentligen hade ett sådant samband med skatteeffekten att villkoret i punkten 4 inte kunde anses vara uppfyllt.²⁹

Regeringsrätten

²⁹ RÅ 2001 Ref. 79, sid 471 f f

RR gjorde samma bedömning som Skatterättsnämnden avseende frågorna 1 och 3-6. Vad avsåg fråga 2 ansåg regeringsrätten att avdrag inte kunde medges med högre belopp än det lämnade koncernbidraget.³⁰

3.2 Mål RÅ 2007 ref. 85, ”Industrivärldsdomarna”

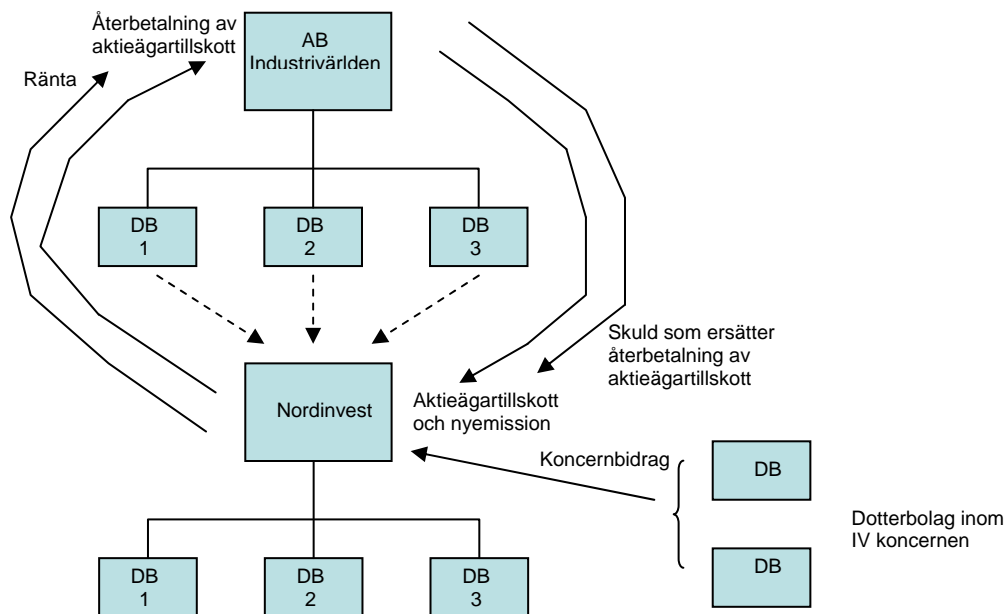
Skattemyndigheten i Stockholm yrkade på att Skatteflyktslagen skulle tillämpas på rättshandlingar som företagits av Nordinvest AB (nedan kallt Nordinvest). Nordinvest skulle enligt Skatteverket påföras ytterligare inkomster av näringsverksamhet under 1997 – 1999 års taxeringar.

Som grund till yrkandena anfördes bl.a:

AB Industrivärlden (nedan kallat IV) är moderbolag i den koncern i vilken Nordinvest ingår. Förutom betydande aktieposter i ett antal börsnoterade bolag tillhör även ett betydande antal dotterbolag IV. Det hade visat sig att det årligen hade förekommit vinstöverföringar från de rörelsedrivande dotterbolagen. Vinsterna hade slussats genom holdingbolaget Nordinvest. Detta hade skett på följande sätt:

Under år 1995 avyttrade IV sitt aktieinnehav i tre helägda dotterbolag till Nordinvest för totalt 1,6 miljarder kr. För att förvärvet skulle möjliggöras tillförde IV dels ett aktieägartillskott om 1 600 000 000 kr och dels en nyemission om 9 950 000 kr till Nordinvest. Det tillförda aktieägartillskottet om 1 600 000 000 kr återbetalades under 1996 till IV och ersattes istället av en skuld på motsvarande belopp. Under åren 1996 – 1998 kom Nordinvest att kostnadsföra en ränta till IV om 106 083 932 kr under 1996, 90 995 540 kr under 1997 och slutligen 55 251 274 kr under 1998. För att Nordinvest skulle kunna finansiera dessa ränteutgifter hade de mottagit KB från andra bolag inom IV-koncernen i den storleksordning som direkt gick att jämföra med de erlagda ränteutgifterna. I oktober 1998 gick Nordinvest genom fusion upp i IV. De tre dotterbolagen som tidigare hade sålts till Nordinvest kom nu återigen att bli dotterbolag till IV.

³⁰ RÅ 2001 Ref. 78, sid 474

Genom det ovan beskrivna förfarandet kunde IV-koncernen åtnjuta skattefördelar genom att Nordinvest kunde kvitta upparbetade vinster till det belopp som motsvarar ränteutgifterna. Skatteverket ansåg att de vinster som tillkommit Nordinvest inte kunde betraktas som oväsentliga, utan att förmånerna var klart oberättigade.

Nordinvest yrkade till Stockholms LR att de dels skulle avslå Skattemyndighetens yrkande om att bolaget inte skulle medges avdrag för räntekostnader och dels att avslå skattemyndighetens yrkande om att skatteflyktslagen skulle tillämpas.³¹

Länsrätten

Som tidigare nämnt tar Skatteflyktslagen sikte på två tidpunkter vid tillämpande av lagen, dels det förfarande som skett före den 1 januari 1998 och dels dem som skett senare. För de transaktioner som skett före anförde LR att 2 § 1 p. var uppfylld genom att de räntebetalningar som Nordinvest gjort till IV sågs ingå i ett förfarande som bolaget medverkat i och som medfört en väsentlig skatteförmån för bolaget genom att de av de rörelsedrivande dotterbolagen mottagna KB gått att kvitta mot räntekostnaderna. På samma sätt ansåg LR att de förfarande som skett efter 1 januari uppfyllt kriterierna i 2 § 1 och 2 p. och att Skatteflyktslagen så här långt var tillämplig. I nästa steg förde LR en diskussion kring huruvida

³¹ RÅ 2007 Ref. 85, sid 496 f

handlingen kan ha utgjort det huvudsakliga/övervägande skälet för förfarandet och att 2 § 2 p. (för rättshandlingar som företagits före 1 januari) och 3 p. (för rättshandlingar som skett efter den 1 januari) då skulle vara uppfyllda samt om 2 § 3 p. och 4 p. avseende taxeringen på grund av nämnt förfarande kunde anses strida mot lagstiftningens grunder/syfte. Vad LR påpekade var då om det huvudsakliga skälet med att ta upp lånet varit att bolaget skulle fått ett ränteavdrag och om ett sådant ränteavdrag stred mot lagstiftningens grunder/syfte. LR menade att vad SkV åberopat var inte att ränteavdraget varit huvudskälet till förfarandet utan att skälet har varit ett kringgående av de restriktioner som avser rätten till KB för investmentföretag och att handlingen hoppar över dubbelbeskattningens första led. Detta innebar i sin tur att den skatteförmån i form av ränteavdrag som Nordinvest åtnjutit inte var det huvudsakliga/övervägande skälet med förfarandet och att Skatteflyktlagen då inte var tillämplig och att SkV yrkande då kunde lämnas utan bifall. LR anförde även, att det då inte fanns någon anledning att pröva om handlingen stred mot lagstiftningens grunder/syfte.³² Även skatterättsnämnden har resonerat på samma sätt i ett av deras förhandsavgörande.³³

Kammarrätten

Skatteverket överklagade till KR och hänvisade som grund till talan vad som tidigare anförts i LR, dock med tillägget; att LR missförstått skattemyndighetens framställan och att det huvudsakliga skälet till hela förfarandet varit att skapa ett ränteavdrag som neutraliserar de mottagna KB genom kvittning dem emellan. SkV menade även att det skuldförhållande som då genererat räntekostnader snarare är att betrakta som utdelningar, vilka Nordinvest i normala förhållande inte fått avdrag för samt att förfarandet rörde en treparts konstellation och att man som LR menade, inte kunde begränsa sig till endast två av parter. Det är m.a.o. summan av de olika transaktionerna mellan parterna som tillsammans ger skatteflyktseffekten.

KR biföll SkV:s yrkande och anförde som grund att det förfarande som skett inom koncernen kunde betraktas som mer eller mindre meningslöst om inte rådande skattefördelar i intressegemenskapen (IG) kunnat utnyttjas. Syftet med förfarandet hade alltså, enligt kammarrättens mening, varit att föra över

³² RÅ 2007 Ref. 85, sid 497 ff

³³ Skatterättsnämnden resonerade på samma sätt i deras förhandsbesked (dnr 88-07/D). Här gällde det ett svenskt dotterbolag (A) med en utländsk moder (B) som under visst år hade fått kapitaltillskott och lån från B. Den fordran som moderbolaget sedan haft på dotterbolaget hade genom successiva kapitaltillskott överlåtits till ett koncernbolag (S) med hemvist i ett lågskatteland. A hade sedan fört över de av B tillskjutna medlen till ett dotterbolag (C) i ett annat lågskatteland. Detta bolag hade sedan använt dessa pengar för att till marknadspris köpa aktier i ett svenskt, tidigare marknadsnoterat, AB (U). För att kunna finansiera räntekostnaderna använde sig A av koncernbidrag från dotterbolag i den koncern där U är moderbolag. Skatterättsnämnden ansåg, med hänsyn till omständigheterna, att A hade rätt till avdrag för ränta på lånen till S samt att det saknades skäl för Skatteflyktlagen skulle kunna hindra avdragsrätten. Skatteverket (SkV) överklagade inte beslutet.

obeskattade vinstmedel från de rörelsedrivande dotterbolagen till IV genom att neutralisera KB med räntekostnaderna. Detta gjorde enligt KR att 2 § punkterna 1 och 2 i Skatteflyktslagen blir uppfyllda för handlingarna som företagits före den 1 januari 1998 och att 2 § punkterna 1, 2 och 3 kan anses uppfyllda på handlingar som antagits efter nämnda datum.

En rätt till avdrag för KB finns ej, varken till eller från ett investmentbolag. En allmän förutsättning för KB är att moderbolaget ska kunna ta emot utdelningar skattefritt från dotterbolaget. Investmentbolag är skattskyldiga för mottagna utdelningar till den del dessa inte vidareutdelas, vilket enligt kammarrättens mening då inte möjliggör rätten för KB till och från ett investmentbolag. KR ansåg att Nordinvests förfarande stred mot syftet/grunden med koncernbidragsreglerna och att även Skatteflyktslagens 2 § 3 punkten (för rättshandlingar som företagits före den 1 januari 1998) och punkten 4 (för rättshandlingar som företagits efter den 1 januari 1998) kunde ses som uppfyllda och att SkV:s talan då kunde bifallas. Att Nordinvest till sin talan åberopat RÅ 2001 ref. 79 spelade enligt KR ingen roll. Fallet rörde nämligen ett kommunalt bolag, vilket de ansåg hade samma roll som IV, men vars stora skillnad var att kommuner är skattebefriade subjekt och kunde, om de så velat, driva bolaget i egen regi.³⁴

Regeringsrätten

Nordinvest överklagade till RR och anförde som grund att KR tolkat RÅ 2001 ref. 79 alltför snävt och att RR då bort undanröjt KR dom. SkV bestred Nordinvests överklagande.

RR ansåg att RÅ 2001 ref. 79 väsentligt överensstämde med det aktuella fallet som rörde Nordinvest och att överklagan därför skulle bifallas och att KR dom skulle upphävas.³⁵

3.3 Kommentarer om de två rättsfallen

Kommunalmålet var det första fall av räntesnurror som verkligen uppmärksammats. Det som utmärker just kommunalmålet är att kommunala bolag är undantagna viss form av beskattning, vilket som beskrivits, utgjorde grunden för Skatterättsnämndens bedömning, d.v.s. att skattefriheten hade ett sådant samband med skatteeffekten att transaktionerna inte kunde anses strida mot lagstiftningens syfte. Detta trots att DB betalade ränta på reversen till kommunen, vilket var finansierat med KB från egna DB. Kommunala bolag ska enligt min mening behandlas på samma sätt som

³⁴ RÅ 2007 Ref. 85, sid 499 ff

³⁵ RÅ 2007 Ref. 85, sid 501

privata, men i det här fallet har en väsentlig skillnad legat till grund för såväl skatterättsnämnden som Regeringsrätten bedömning, d.v.s. en ensamrätt att undantas beskattning. Mycket av vår lagstiftning grundar sig i en politik där skattefrågor ofta varit att betrakta som politiska kärnfrågor. Att undanta en viss typ av bolag från beskattning bör då enligt min mening kunna ses som så pass avvikande från helt normal affärsverksamhet att Kommunalrådets utfall bör ses som ett särskilt fall och något som endast ska behandla denna typ av bolag. Vi kommer dock längre fram se att denna uppfattning inte delas av RR.

Som vi tidigare sett angriper korrigeringsregeln de fall som avser oriktig internprissättning. I det aktuella fallet var det otvivelaktigt att räntan var att anse som marknadsmässig men i stycke 2.5 förde jag en diskussion kring hur en utvidgad tolkning av korrigeringsregeln hade kunnat angripa orätt internprissättning. Genom att prissätta syftet med transaktionerna och därifrån se om dessa är marknadsmässiga eller inte skulle då kunna leda till att förfarandet skulle kunna vägras hjälp av korrigeringsregeln.

Om vi ser till hur instanserna gör bedömningen av rätten till KB i Industrivärldsdomarna finner jag en nästan slö inställning hos RR. KR å sin sida väljer att göra ett långt utlägg om att transaktionerna strider mot KB-reglerna, vilket enligt min mening har många bra poänger. Såsom bl.a. att det enda syftet med KB var att neutralisera ränteutgifterna och att räntekostnaderna i sin tur kunde ses som förtäckta utdelningar. Detta känns som en viktig kärnfråga, vilken RR väljer att bortse ifrån. I och med RR:s dom fastslogs vad som tidigare sagts i RÅ 2001 ref. 79 och att Skatteflyktlagen då inte var tillämplig. Detta ledde till att SkV på sin hemsida kompletterade avsnittet om räntesnurror. I och med utgången i Industrivärldsdomarna insåg SkV att det i dagsläget inte fanns några regler som kunde begränsa räntesnurrorna och att någonting var tvunget att hända. Detta ledde till att SkV den 23 juni 2008 hade sammanställt och skickat ut en promemoria som behandlade ändringar i 24 kap IL.

4. Begränsningar i avdragsrätten för ränteutgifter

De s.k. räntesnurrorna möjliggjordes genom den tidigare lagstiftningen och förslagen på de nu gällande regler fick kraftig kritik. I följande kapitel kommer läsaren att få en övergripande inblick i alternativa regler och därefter följer en djupgående presentation av de nu gällande reglerna.

4.1 Regeringens övervägande

Mot bakgrund av vad som ovan presenterats i denna uppsats röstades förslaget till en begränsning i avdragsrätten för ränteutgifter igenom. Sammantaget stämmer den nya lagen överens med FI:s promemoria. Regeringen bedömde, liksom FI, det som nödvändigt att genom lagstiftningsåtgärder motverka ränteupplägg som ett verktyg för skatteplanering. Vidare ansåg regeringen att vad som är att betrakta som affärsmässigt bedriven verksamhet, så långt det går inte får påverkas negativt. Som grund för regeringen bedömning låg det faktum, som tidigare presenterats, att de av SkV identifierade förfarandena bidragit till att årliga urholka det svenska skatteunderlaget med 25 miljarder kronor, vilket innebär ett skattebortfall med 7 miljarder kronor (25 x 0,28% bolagsskatt) och att de aktuella förfarandena gjorts uteslutande eller så gott som uteslutande av skatteplaneringsskäl. Regeringen ansåg att om ingen lagstiftningsåtgärd vidtogs skulle med all sannolikhet denna typ av förfaranden öka och skapa ett ännu större hål i skattebasen.³⁶

Liksom i SkV:s hemställan förde även regeringen en diskussion kring huruvida begränsningen för ränteavdrag skulle införas och vilken typ av regler som var att betrakta som de mest lämpade. De alternativa regler som diskuterats av de båda var bl.a. att ändra CFC-reglerna i 39 a kap IL, att källbeskatta räntebetalningar och att införa underkapitaliseringsregler.³⁷

³⁶ Prop. 2008/09:65, sid 43 f

³⁷ Skatteverkets skrivelse 131 348803-08/113, Hemställan om ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229) såvitt avser begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder, sid 29 ff. se även Prop. 2008/09:65, sid 44 f

Nedan kommer jag kort att redogöra för några av de regler som regeringen diskuterat och övervägt.

4.1.1 CFC - reglerna

De nya CFC-reglerna (Controlled Foreign Company) som kom att gälla från och med den 1 januari 2004 finns reglerade i 39 a Kap IL och har till avsikt att förhindra att företag undgår beskattning genom att etablering sker med hjälp av dotterbolag i ett land med särskilt låga skatter.³⁸

De bolag som enligt den svenska CFC-lagstiftningen är avsedda att drabbas av reglerna är de som ligger i länder med en bolagsskattesats som understiger 15,4 procent. Till detta finns givetvis undantagsländer och verksamhetsområden, vilka regleras i bilaga 39 a IL. Svenska moderbolag kan bli löpande beskattade för inkomster av finansiell verksamhet i fem länder inom EU. Andra typer av verksamheter synes då inte innefattas av dessa regler som har till uppgift att förhindra räntearbitrage. Reglernas betydelse kan avta inom EU och detta av den enkla anledningen att dessa till största delen inte kommer att kunna tillämpas i andra fall än då det rör de fem länderna. Diskussion kring huruvida de svenska CFC-reglerna strider mot den av EG-rätten stadgade etableringsfriheten har förts.

Sammanfattningsvis kan sägas att Skatterättsnämnden ansett så vara. Att reglerna skulle inskränka den fria kapitalrörligheten har dock ej ansetts.³⁹

Regeringens inställning till CFC-besattning verkar ha mildrats något. Med utgångspunkt i mål C-196/04 Cadbury Schweppes är regeringen av den åsikt att delägare i lågbesattade företag med hemvist inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska undandras CFC-besattning. Detta kommer dock bara att ske om det kan visas att det utländska företaget i den stat där det hör hemma utgör en verklig etablering från vilken en affärsmässigt motiverad verksamhet bedrivs.⁴⁰ Viktigt att poängtera är att regeringen anser att ingen annan bestämmelse i 39 a Kap IL ska tas bort, då dessa behövs för att motverka ränteavdragsarbitrage.⁴¹

4.1.2 Källskatt på ränta

Diskussion kring huruvida källskatt på ränta är ett lämpligt förslag för att motverka räntearbitrage har förts redan innan Skatteverket hemställer och enligt Ulf Tivéus vid Skeppsbron skatt är detta ett lämpligt angripssätt på räntebetalningar till utlandet. Med källskatt på ränta åsyftas att bolaget i det

³⁸ Förhandsbesked från skatterättsnämnden, 150. EG-rätten kan göra CFC-lagstiftningen verkningsslös, <http://www.farkomplett.se/foIng-customer/document.do#top>, 2009-05-12

³⁹ Spirén H, Wenehed, L, Praktiska konsekvenser av Skatterättsnämndens förhandsbesked avseende CFC-reglerna, SN 2006 nr 4, sid 174 - 182

⁴⁰ E, Westerling, Förslag om ändrade regler för CFC-besattning, www.pointlex.se, 2007-10-31

⁴¹ Prop 2007/08:16, sid 23

land där ränteutbetalningarna kommer ifrån ska beskattas för dessa. Dock anser Tivéus och Jari Burmeister i en annan diskussion, att lagstiftaren och näringslivet ansett att avdragsrätten för ränteavdrag är så viktig att den inte bör begränsas utan att den möjlighet som finns för räntearbitrage borde lösas genom ett utvidgande av CFC-reglerna.⁴²

4.1.3 Under (och över) kapitaliseringsregler

Med underkapitalisering av ett bolag åsyftas det förfarande då ett bolag har en låg soliditet, d.v.s. då bolaget åtagit sig stora skulder i förhållande till det egna kapitalet. Ur ett skatterättsligt resonemang är det viktigt att benämning blir klar och tydlig och det inte blandas ihop med den företagsekonomiska aspekten. I den kommande beskrivningen kommer underkapitalisering att avse då ett bolag har allt för stora skulder i förhållande till sitt egna kapital och att detta medför vissa skatterättsliga konsekvenser.⁴³ Vidare så kan sägas att med underkapitaliserade bolag åsyftas bolag vars egna kapital uppgår till mindre än 30 procent av det lånade kapitalet. Detta är dock ett tal som inte är generellt för allas åsikter kring vad underkapitalisering innebär, men som trots allt bör anses som ett bra riktvärde.

I motsats till de underkapitaliserade bolagen finner vi överkapitaliserade sådana. I likhet med gränsen för vad som kan anses som underkapitaliserade bolag är gränsen svår att dra. Man kan istället utgå från två förfaranden. Dels den situation då bolaget anses bedriva en reell verksamhet i form av t. ex. vidareutlåning och där det egna kapitalet är avsevärt stort. Det andra förfarande syftar på det fall då det inte bedrivs någon egentlig självständig verksamhet, utan där bolaget enbart synes göra om skattepliktiga inkomster till skattefria och detta på en onaturlig och konstlad väg, samtidigt som de vill åtnjuta skattemässigt värdefulla avdrag. Det är framför allt det andra förfarandet som synes störa fiskus och som därav ska begränsas.⁴⁴

Många länder har infört eller är på väg att införa regler som ska motverka denna typ av bolagsstrukturer. Anledningen har varit att lagstiftaren sett att företag inom en koncern i många fall avser att finansiera sitt dotterbolag med lånade pengar istället för att ge pengar ur det egna kapitalet. Det långgivande bolagets hemvist finns utanför det låntagande bolagets hemviststat, vilket medför att det låntagande bolagets beskattningsbara inkomst flyttas över till det långgivande bolaget i form av räntedebiteringar som för det låntagande bolaget blir avdragsgilla istället för att kapitalet beskattas och sedan delas ut.⁴⁵ Med de regler som är tänkta att begränsa

⁴²Burmeister, J, Tivéus, U, Kammarrätten tillämpar skatteflyktslagen på räntebetalningar, SN 2004 nr 5, sid 301 – 303

⁴³Gäverth, L, Skatteflykt och kapitaliseringsfrågor, SN 1998 nr 5, sid 231 - 264

⁴⁴Gäverth, L, Skatteplanering med hjälp av överkapitaliserade bolag, SN 1997 nr 5, sid 234 - 252

⁴⁵Brandt, P, Inverkan av skatteavtal och EG-rätten på underkapitaliseringsfrågor, SN 1997 nr 5, sid 254 - 273

underkapitaliserade bolag vill man alltså göra en omklassificering av avdragsgilla räntebetalningar till utdelningar, vilka inte är avdragsgilla. Detta sker då när de ovannämnda 30 procenten underskrids.⁴⁶ Lagstiftaren i dessa länder försöker alltså genom regelverk hindra utnyttjandet av förfarandet att koncerner lånar stora summor i ett land med hög skattesats och räntebetalningarna hamnar sedan i ett land med lägre skattesats.⁴⁷

4.1.4 Analys av alternativa regler

Då inte heller CFC-lagstiftningen enligt min mening verkat kunna ge ett så pass stort genomslag att de lyckas begränsa möjligheterna till räntearbitrage synes det innan införandet av de nya ränteavdragsbegränsade reglerna inte funnits något angreppssätt för att helt motverka att ett ränteupplägg sker. Förslaget om en utvidgning av CFC-lagstiftningen borde innebära att samtliga länder enklare kan anpassa sig. Vid en mellan staterna homogen lagstiftning borde mindre tolkningssvårigheter uppstå. Detta borde då förenkla de legala aspekterna vid gränsöverskridande transaktioner.

Jag har som ovan beskrivit valt att titta närmare på olika typer av angreppssätt och känner att förutom en utvidgning av CFC-reglerna bör ytterligare ett sätt kunna införlivas. Jag anser att det på ett bra sätt skulle kunnat gå att begränsa avdragsrätten för ränteutgifter utifrån ett införande av över- och underkapitaliseringsregler. Då dessa runt om i världen är ständigt förekommande torde det enligt min mening förefalla enklare att även inom svensk rätt skapa detta typ av regelverk som omvandlar räntebetalningarna till förtäckta utdelningar, vilka då ska beskattas.

Förslaget om införandet av en källskatt på ränta är enligt min mening mycket intressant, men sannolikt inte ett förslag som i realiteten skulle genomföras. Om vi i Sverige skulle införa en sådan skatt, samtidigt som vi försöker anpassa oss till övriga EU kommer med stor sannolikhet andra vägar att etableras och reglerna kommer efter ett tag ett kunna kringgå. Genom att istället anpassa oss till övriga Europa, genom bl.a. under- och överkapitaliseringsregler, vilket vi med stor sannolikhet i sinom tid ändå måste göra, kommer vi redan från början att ligga på samma nivå som våra grannländer och problemen av aktuellt slag bör då kunna begränsas. M.a.o. är en källskatt på ränta på de fall som avser gränsöverskridande transaktioner inte den bästa lösningen, utan istället borde regeringen fört en vidare undersökning av en utvidgning av såväl CFC-reglerna som över- och under kapitaliseringsregler. Regeringen har enligt min mening inte uttrönt andra alternativ till den grad att de faktiskt har kunnat bedriva en jämförande kvalitativ analys och sedan med utgångspunkt häri bestämt vilka regler som torde vara det bästa inom den svenska lagstiftningen.

⁴⁶ Gäverth, L, Skatteplanering med hjälp av överkapitaliserade bolag, SN 1997 nr 5, sid 234 - 252

⁴⁷ Gäverth, L, Skatteflykt och kapitaliseringsfrågor, SN 1998 nr 5, sid 231 - 264

4.2 Resultatet av regeringens bedömning – d.v.s. avdragsbegränsningen för ränteutgifter till företag i intressegemenskap

Som diskuterats i föregående kapitel kan regeringens bedömning av såväl SkV:s hemställan som av FI: promemoria ifrågasättas. De valde enligt min mening att köpa SkV förslag för lätt och valde inte att göra någon större undersökning om alternativa regler. I vilket fall antog riksdagen lagförslaget och nedan följer en presentation av de nya reglerna.

Redan i 24 kap 1 § IL framgår att 24 kap nu även innehåller regler om begränsningar i avdragsrätten för ränta på vissa skulder. Reglerna finns stadgade i 10 a - 10 e §§.

4.2.1 10 a § - Begreppet ”intressegemenskap”

10 a §

”Företag ska vid tillämpning av 10 b-10 e §§ anses vara i intressegemenskap med varandra om

1. ett av företagen, direkt eller indirekt, genom ägarandel eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande i det andra företaget, eller

2. företagen står under i huvudsak gemensam ledning.

Med företag avses i första stycket och i 10 b-10 e §§ juridiska personer och svenska handelsbolag.”

I 10 a § ges alltså en definition av begreppet IG och lagstiftare ger här två olika alternativ på när företag kan anses vara i IG med varandra. Dels det fall då ”ett av företagen, direkt eller indirekt, genom ägarandel eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande i det andra företaget” och dels de fall då ”företagen står under i huvudsak samma ledning”. Med företag åsyftas, i både första stycket men även i b – e §§, juridiska personer och svenska handelsbolag.

Begreppet ”intressegemenskap” förekommer förutom i ovanstående lagrum även i flertalet andra § och dess definition skiftar från fall till fall och är då anpassade för just den aktuella situationen. Regeringen ansåg därför att inget annat uttryck är mer lämpat för att användas i det åsyftade sammanhanget. IG är inte strikt kontrollerat till att endast inkludera aktiebolag och andra juridiska personer utan även stat eller kommun kan stå som ägare till IG. Till IG omfattas även s.k. oäkta koncerner med en eller flera fysiska personer som ägare, dock omfattas inte fysiska personer i IG.⁴⁸ Enligt lagrådet, som tillstyrkte regeringens förslag, så ska inte de nya reglerna påverka majoriteten av företag då dessa enligt deras mening inte befinner sig i IG.⁴⁹

Under remissbehandlingen ansåg Sveriges Kommuner och Landsting att de skulle undantas från definitionen av en IG. Som anledning till detta anfördes att kommunerna under lång tid organiserat sina bolag under ett av kommunerna helägt bolag och att det tidigare inte funnits några hinder mot förfarandet.⁵⁰ Detta ställningstagande grundade ”Sveriges kommuner och Landsting” i att det långt tidigare och flertalet gånger, av Finansutskottet, redan förts en diskussion kring hur kommuner och landsting ska bedriva sin verksamhet och att de har frihet att organisera sin verksamhet ”*efter de omständigheter som råder*” och att ”*den nuvarande ordningen fungerar enligt utskottets mening i allt väsentligt på ett tillfredställande sätt*”.⁵¹ Andra argument till varför kommuner och landsting skulle undantas begreppet IG var bl.a. att kommunsektorn inte ägnar sig åt meningslösa förfarande som endast vill uppnå skattefördelar. Vad gäller skattelagstiftningen har Finansutskottet gjort gällande att kommuner och landsting ska behandlas på samma sätt som privata bolag och att det därav inte finns några anledningar till att undanta kommuner och landsting från begreppet IG. Regeringen delade utskottet åsikt och resultatet av resonemanget blev att om kommuner vill driva sin verksamhet i bolagsform så ska det ske på samma villkor som annan näringsverksamhet.⁵²

Ett viktigt begrepp vid bedömning om IG föreligger eller inte är ”står under i huvudsak gemensam ledning”. Begreppet har redan tidigare diskuterats och finns liksom IG att hämta i flertalet andra lagrum. Det har varit svårt, med anledning av skiftande förhållande, att kunna ge en exakt eller uttömmande definition av begreppet. Regeringen har ansett att begreppet inkluderar såväl äkta som oäkta koncerner och att tonvikten då ligger på vem som har det bestämmande inflytandet och inte de formella förhållandena.⁵³

⁴⁸ Prop. 2008/09:65, sid 46

⁴⁹ SkU 2008/09:SkU19, sid 8

⁵⁰ Finansdepartementets promemoria 20080825, Räntheavdragsbegränsningar i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap, sid 27

⁵¹ FiU 2000/01:FiU 29 sid 20

⁵² Prop. 2008/09:65, sid 47 f

⁵³ Prop. 1999/2000:2, sid 334 f

4.2.2 10 b § - Huvudregel 1 och 10 c § - Huvudregel 2

10 b § - Huvudregel 1

”Ett företag som ingår i en intressegemenskap får inte - om inte annat följer av 10 d § - dra av ränteutgifter avseende en skuld till ett företag i intressegemenskapen, till den del skulden avser ett förvärv av en delägarrätt från ett företag som ingår i intressegemenskapen.”

Ett företag som alltså ingår i IG får inte, så länge som inte undantaget i 10 d § gäller, dra av ränteutgifter som är hänförliga till en skuld denne har till de andra företagen i IG, till den del skulden avser ett förvärv av en delägarrätt från ett företag som ingår i IG.

”Om en tillfällig skuld till ett företag som inte ingår i intressegemenskapen ersätts av en skuld till ett företag i intressegemenskapen, ska första stycket tillämpas på den sistnämnda skulden om bestämmelsen hade varit tillämplig på den förstnämnda skulden, för det fall det företaget hade ingått i intressegemenskapen.”

I de fall då en tillfällig skuld till ett företag utanför IG ersätts av en skuld till ett företag i IG (lån som ersätter s.k. tillfälliga lån) ska första stycket användas för att angripa den sistnämnda skulden om det varit så att bestämmelsen varit tillämplig på den förstnämnda skulden för de det fall det företaget hade ingått i IG.

10 c § - Huvudregeln 2

”Bestämmelsen i 10 b § första stycket tillämpas också - om inte annat följer av 10 e § - på en skuld till ett företag som inte ingår i intressegemenskapen, till den del ett företag i intressegemenskapen har en fordran på det förstnämnda företaget, eller på ett företag som är i intressegemenskap med det förstnämnda företaget, såvida skulden kan anses ha samband med denna fordran och avser förvärv av en delägarrätt från ett företag som ingår i intressegemenskapen.”

Första stycket i 10 b § ska alltså även tillämpas, så länge som inte annat sägs i 10 e §, på en skuld till ett företag utanför IG till den del ett företag i IG har en fordran på det förstnämnda företaget eller på ett företag som är i IG med det förstnämnda företaget (s.k. back – to – back – lån). Detta gäller dock endast då skulden kan anses ha samband med denna fordran och avser förvärv av en delägarrätt från ett företag som ingår i IG.

De olika lån som då bör omfattas av huvudreglerna är bl.a. interna lån i samband med förvärv av andelar i ett företag inom IG. Detta grundar sig i att i alla de fall där SkV uppmärksammat de aktuella situationerna har fallen utgjorts av delägarrätter och då främst av helägda dotterbolag. Regeringen anser att alla olika typer av andelar i företag som enligt 48 kap 2 § IL är att betrakta som delägarrätt ska inkluderas och då även lagerandelar. Om så inte skulle ske skulle reglernas effektivitet kunna ifrågasättas då försäljning kan ske utomlands. Regeringen ansåg vidare att om inte alla typer av andelar skulle inkluderas av lagstiftningen så skulle detta öka möjligheterna att kunna kringgå de nya bestämmelserna. Om fordringsrätten skulle anses omfattas var dock något som redan av Skatteverket togs upp till diskussion. De menade på att dessa givetvis skulle inkluderas med anledning av att i de fall där det skapas en utländsk fordringsrätt genom en intern andelsöverlåtelse från ett bolag i ett lågbeskattat land till ett utländskt företag i IG. Skatteverket menade då på att bolaget i det lågbeskattade landet därefter kunde sälja fordringsrätten på det utländska dotterbolaget till ett bolag i Sverige och detta mot revers. Regeringen ansåg, liksom Finansdepartementet, att Skatteverket ännu inte lyckats identifiera några faktiska förhållande av nyss beskriven natur utan att detta endast är fiktiva upplägg som då inte bör träffas av de nya reglerna. Vidare ansåg regeringen att i de fall då förvärv av fordringsrätten tenderar att kringgå de nya bestämmelserna bör dessa situationer kunna angripas med Skatteflyktslagen då förfaranden bör anses kunna strida mot de nya bestämmelsernas syfte. Syftet med de nya bestämmelserna är att avdrag inte får göras för ränteutgifter som avser ett förvärv av en delägarrätt från ett företag i samma IG.⁵⁴

Ett viktigt begrepp i den nya bestämmelsen är ”avser” förvärv av en delägarrätt. Diskussion har här förts av främst Sveriges advokatsamfund kring huruvida en skuld avser förvärvet, men enligt regeringen torde detta vara klart och vid tveksamma fall får en helhetsbedömning göras.⁵⁵

Vad gäller den ränteutgift som åsyftas så fördes diskussion kring huruvida även andra utgifter skulle likställas med ränteutgifter och då även inkluderas av lagstiftningen. Regeringen ansåg att det inte fanns tillräckliga skäl för att även andra utgifter skulle likställas med ränteutgifter och därav kunna angripas med den nya lagstiftningen. Istället ansåg regeringen liksom vid

⁵⁴ Prop 2008/09:65 sid 49 ff

⁵⁵ Prop. 2008/09:65 sid 50

diskussionen kring fordringsrätter att detta får hanteras med skatteflyktslagen och även med allmänna regler.⁵⁶

I skatteverkets hemställan ansåg man att även lån som möjliggör utdelning bort omfattas av reglerna, men regeringen, liksom Finansdepartementet, ansåg att avsikten med regler ska vara ett undvikande av att reglerna onödigt försvårar affärsmässigt bedriven verksamhet. Därav blev slutsatsen den, att dessa typer av lån inte skulle omfattas och det då bör ankomma på rättstillämpningen att avgöra huruvida de nya reglerna kringgås i enskilda fall.⁵⁷

Att de s.k. back – to – back – lånen och de lån som ersätter s.k. tillfälliga lån skulle inkluderas sågs av regeringen som en självklarhet för att minska risken för kringgående av lagstiftningen. Regeringen ansåg att reglerna annars lätt skulle kunna kringgås genom en extern långgivare agerar mellanhand mellan det långgivande och det låntagande företaget, vilka båda två ingår i IG. I det här fallet ansåg m.a.o. inte regeringen att allmänna regler eller Skatteflyktslagen tillräckligt nog kan angripa de aktuella förfarandena.

Vid bedömningen av 10 c § gick regeringen på Lagrådets linje som menade på att det vid fall av många ekonomiska transaktioner blir näst intill omöjligt för Skatteverket att ta ställning till huruvida en transaktion har företagits av affärsmässiga skäl med utgångspunkt i skuld, fordran och ett visst förvärv av delägarrätter. Den av Skatteverket då föreslagna formuleringen ”*hänförlig till*” skulle enligt regeringen då bytas ut mot ”*ha samband med*” och detta med anledning av att syftet med § inte ska vara att visa på en direkt koppling mellan in- och utlåning utan endast påvisa någon form av samband mellan skulden och fordran.⁵⁸

I 10 b § regleras vad som gäller för en tillfällig skuld till ett företag utanför IG som ersätts av en skuld till ett företag inom IG. Vid bedömningen huruvida skulden är att anse som tillfällig eller inte bör tidsaspekten särskilt beaktas. Regeln bör inte tillämpas i de fall det har gått lång tid mellan det interna förvärvet och den tidpunkt då det externa lånet ersätts med ett internt sådant. Att i lagtext ange vad som är att betrakta som tillfällig skuld utifrån en tidsaspekt är inget som regeringen ansåg att § borde innehålla. Istället ansåg regeringen att detta ska prövas i det enskilda fallet och då se om en skuld är tillfällig eller ej.⁵⁹

⁵⁶ Prop. 2008/09:65 sid 52 f

⁵⁷ Prop. 2008/09:65 sid 53 f

⁵⁸ Prop. 2008/09:65 sid 54 f

⁵⁹ Prop. 2008/09:65 sid 56

4.2.3 Undantagsregler

Det som finns stadgat i 10 d § ger rätt till avdrag för sådana ränteutgifter som grundar sig på den typen av skulder som anges i 10 b § och det som finns reglerat i 10 e § ger rätt till avdrag för den typen av ränteutgifter som är hänförliga till de skulder som regleras i 10 c §.

Liksom FD, ansåg regeringen att SkV:s hemställan var allt för långtgående och att lagförslaget i sin ursprungliga betydelse skulle få allt för stora och för företagen, negativa konsekvenser genom att inte endast de avsedde transaktionerna skulle träffas utan även affärsmässigt motiverade förhållande skulle drabbas. FD hade gjort klart att endast de fall där transaktioner vidtogs för att uppnå förmånliga skatteeffekter var de som de nya reglerna skulle angripa.⁶⁰ Det var med anledning härav som regeringen ansåg att FD:s förslag på undantagsregler skulle behöva införas.⁶¹

4.2.3.1 10 d § första stycket 1 och 10 e § första stycket 1 - ”Tioprocentsregeln”

10 d § första stycket 1

”1. Inkomsten som motsvarar ränteutgiften skulle ha beskattats med minst 10 procent enligt lagstiftningen i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten.”

Lagstiftaren tar här sikte på det fall där det företag som ränteinkomsten tillfaller, har hemvist i en annan stat än Sverige och här gäller rätten till avdrag i Sverige för ränteutgifterna så länge som företagets ränteinkomst ska beskattas med minst tio procent enligt den andra statens lagstiftning. Av § framgår även att med ränteinkomst avses motsvarande ränteutgift.

Anledningen till varför regeringen ansåg att just ”Tioprocentsregeln” är den regeln som är bäst lämpad som undantagsregeln grundar sig i att regeringen ansåg regeln var lättillämpad och okomplicerad. Dess okomplicerade natur ansåg regeringen bero på att regeln endast tar sikte på internt lånefinansierade förvärv av delägaraktier från företag inom den egna IG. Genom detta blir det inte nödvändigt för företag att ta fram bevisning rörande löpande transaktioner eller förhållande som är relaterade till externa förvärv. Varför just tio procent kom att bli den valda nivån grundade regeringen i en diskussion kring hur lagstiftningen ser ut i Nederländerna

⁶⁰ Finansdepartementets promemoria 20080825, Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap, sid 34

⁶¹ Prop. 2008/09:65, sid 57

samt vilken nivå som regleras i CFC-reglernas 39 kap. I Nederländerna har man ansett att transaktioner presumeras vara affärsmässigt betingade om ränteinkomsten beskattas med minst tio procent. Då avsikten med lagförslaget var att just motverka de förhållande som inte är att anse som affärsmässigt motiverade och då komma åt de identifierade skatteuppläggen i form av räntesnurror ansåg regeringen tio procent vara tillräckligt för att kraftigt minska incitamenten för skatteupplägg inom IG.⁶²

För att kunna avgöra beskattningsnivån bör, enligt såväl FD som regeringen, ett hypotetiskt test göras. I Promemorian föreskrevs att testet skulle göras på följande sätt:

”Beskattningens nivå bör avgöras genom ett hypotetiskt test utifrån antagandet att en, mot den aktuella ränteutgiften, motsvarande ränteinkomst utgör en beskattningsbar inkomst hos mottagaren och att denna är den enda inkomst som mottagaren har. Hos det mottagande företaget ska således bortses från överskott eller underskott som härstammar från normal drift eller annat, och företaget ska i stället behandlas som om det enbart haft den ränteinkomst som motsvarar den utgift som är föremål för bedömning. Om beskattningen i ett sådant fall uppgår till minst 10 procent är kravet på lägsta beskattning uppfyllt.”

(Finansdepartementets promemoria, Ränteavdragsbegräsning i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom IG, s. 35)

Regeringen ansåg att bl.a. att konsekvenserna av detta test torde bli att tioprocentsregeln, med anledning av att bristande förutsättningar, inte skulle kunna tillämpas om t.ex. ränteinkomsten kan neutraliseras genom grundavdrag, fribelopp eller andra avdrag av samma karaktär. Vidare ansåg regeringen att det företag som mottar ränteinkomsten ska behandlas som om det enbart haft den inkomst som motsvarar själva den ränteutgiften som lagen avser att reglera. Om så förefaller att beskattningen uppgår till minst tio procent är kravet på lägsta beskattning uppfyllt.⁶³ Regeringen förde även en diskussion kring huruvida schablonbeskattning skulle hanteras och kom här fram till att det inte har någon självständig betydelse för hur skatten betecknas eller är utformad utan avgörande är om inkomsten blir beskattad med tio procent eller ej.⁶⁴

Viktigt att ha i åtanke och som regeringen diskuterade var hur beskattningsnivån skulle avgöras då skattesubjektet inte hör hemma i Sverige. Här kom regeringen till den slutsats att det är klassificeringen i den utländska rättsordningen som ska läggas till grund för bedömningen. Vidare konstaterade regeringen att företag inte får göra avdrag med stöd av

⁶² Prop. 2008/09:65, sid 57 f f

⁶³ Prop. 2008/09:65 sid 60

⁶⁴ Prop. 2008/09:65 sid 63

tioprocentsregeln i de fall ett fast driftställe är mottagare av inkomsten och detta land, där det fasta driftstället finns, har en skattesats som understiger tio procent och den stat där företaget hör hemma undantar ränteinkomsten för beskattning. Det är vidare den faktiska allokeringen av inkomsten som ska ligga till grund för bedömningen, d.v.s. om inkomsten allokeras till en stat med lägre skattesats än tio procent och inkomsten från det fasta driftstället är undantagen beskattning i det land bolaget har sin hemvist leder detta till att tioprocentsregeln inte kan tillämpas genom bolaget inte kommer upp i en skattesats av tio procent.⁶⁵

I 10 d § används uttrycket ”den som faktiskt har rätt till inkomsten” och ska enligt regeringens mening avse att mottagaren ska ta emot den inkomst som motsvaras av ränteutgiften för egen del. Av detta förstås att företaget ska vara den verkliga och rättmätiga ägaren, vilken åtnjuter de ekonomiska fördelarna och inte endast ha en formell rätt till inkomsten. Bakgrunden till detta ligger i att regeringen vill undvika att pengar slussas genom IG. Detta görs genom att den faktiska ägaren är ett företag i IG, med hemvist i ett lågskatteländ, och att lånet slussas via bolag i IG som är beskattade med minst tio procent.⁶⁶

10 e § första stycket 1

”1. Ett företag som har en sådan fordran som avses i 10 c § beskattas för den inkomst som har samband med denna fordran i enlighet med vad som sägs i 10 d § första stycket 1.”

Enligt § gäller alltså ”Tioprocentsregeln” även på den typen av fordran som anges i 10 c §, d.v.s. på vissa skuldförhållande innehållande företag utanför IG.

4.2.3.2 10 d § andra stycket och 10 e § andra stycket – begränsning av ”Tioprocentsregeln”

10 d § andra stycket

”Om det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten har möjlighet att få avdrag för utdelning får första stycket 1 inte tillämpas, om Skatteverket kan visa att såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifter till övervägande del inte är affärsmässigt motiverade.”

⁶⁵ Prop. 2008/09:65, sid 60

⁶⁶ Prop. 2008/09:65 sid 61

Enligt lagstiftaren ges m.a.o. enligt 10 d § andra stycket inte rätt att tillämpa ”Tioprocentregeln” då SkV kan visa att såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifterna till övervägande del inte är affärsmässigt motiverande. Som förstås av lagtexten gäller detta de företag inom IG som faktiskt har rätt till ränteinkomsten och som har en möjlighet att få rätt till avdrag för utdelning.

I FD:s promemoria var regeln ännu striktare och här ansåg FD att SkV inte skulle behöva visa en icke affärsmässig motivering utan att dessa företag betydligt striktare skulle frångå ”tioprocentregeln”. Regeringen ansåg att regeln dock behövde mildras något och la då även till SkV skyldighet till bevisning. När det här skrivs ”övervägande del” åsyftas att både förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifterna är till mer en hälften att anse som affärsmässigt motiverande. Tanken med just den här typen av begränsning med tioprocentregeln var att förfarandet i det ovannämnda RÅ 2007 ref. 85 skulle förhindras.⁶⁷

10 e § andra stycket

”Om ett företag som avses i första stycket 1 har möjlighet att få avdrag för utdelning ska 10 d § andra stycket tillämpas på motsvarande sätt.”

Begränsningen av ”Tioprocentregeln” gäller alltså även på vissa skuldförhållande där det ingår företag utanför IG. Dock gäller precis som i 10 d § andra stycket att företaget är berättigat till avdrag för utdelning.

⁶⁷ Prop. 2008/09:65, sid 65

4.2.3.3 d § första stycket 2 och 10 e § första stycket 2 – ”Affärsmässigt motiverade förhållanden” (Ventilen)

10 d § första stycket 2

”2. Såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifterna är huvudsakligen affärsmässigt motiverade.”

10 e § första stycket 2

”2. Såväl förvärvet som den skuld som ligger till grund för ränteutgifterna är huvudsakligen affärsmässigt motiverade.”

Den s.k. ”Ventilen” som stadgas i ovannämnda §§ tar sikte på alla de situationer där skuldförhållandet uppstått genom affärsmässigt motiverade förhållande och som avser den typen av skulder som stadgas i 10 b och c §§.

Vid diskussion kring huruvida en undantagsregel av ventilkaraktär skulle godtas utgick regeringen från att det endast är företag som ingår i IG och som har gjort interna förvärv av delägarätter, vilka direkt eller indirekt hör samman med interna lån som träffas av bestämmelserna. Vidare ansåg regeringen att det just därför behövs en ventil, då det inte är uteslutande, att det finns undantagsfall där beskattningen är mycket låg men där upplägget inte avser den typ av skatteplaning som reglerna vill begränsa. För att denna typ av förfarande ska kunna frångå reglerna krävs att de är huvudsakligen affärsmässigt motiverade. Med huvudsakligen avses, enligt regeringen, de situationer som är mer än 75 procent affärsmässigt motiverade. Genom detta ansåg regeringen att man ställde kravet för affärsmässigt motiverade förfarande väldigt högt, detta med anledning av att tioprocentregeln bör gälla i de allra flesta fall. Många remissinstanser ansåg att detta skulle strida mot EG-rättens fria etableringsmöjlighet genom att såväl EG-domstolen som Europeiska kommissionens ställningstagande ansett att frågan kring grad av affärsmässig motivation ska utgå ifrån avsaknad av sådan och inte av graden av den. Regeringen bemötte kritiken med att det inte är fråga om att tillämpa olika regler i likartade situationer eller att samma regel ska användas i olika situationer och att regeln då inte avser de fall som gällde i målen Thin Cap och Cadbury Schweppes. I dessa fall gällde nämligen olika regler, beroende på om det var i den berörda medlemstaten som företaget hörde hemma eller inte. Vidare ansåg regeringen att grunden för affärsmässigt motiverande bör vara att det ska ligga sunda företagsekonomiska och affärsmässiga övervägande, utöver de skatteeffekter som kan uppkomma, bakom de aktuella transaktionerna. Vid bedömningen är det uttryckligen samtliga faktorer, såväl den uppkomna skulden som förvärvet, som ska analyseras och sen konstateras om dessa är affärsmässigt motiverande eller ej.⁶⁸

⁶⁸ Prop. 2008/09:65, sid 65 ff

5. Analys av de nya reglerna

Jag kommer nedan att analysera de nya reglerna och här föra ett resonemang kring effekterna av dessa regler. Inledningsvis vill jag rikta lite uppmärksamhet mot ett resonemang som enligt min mening är oerhört motsägelsefullt och något som jag tycker kan få konsekvenser om ingen klar gräns dras. Därefter kommer jag att presentera den del av de nya reglerna som jag i stor utsträckning anser kunna vara inkörsporten för fortsatta räntesnurror. Detta följs upp med ytterligare förslag på hur de nya reglerna kan kringgås.

5.1 Begreppet ”Intressegemenskap”

Enligt SkU 2008/09:SkU19 framgår det att begreppet IG inte strikt ska kontrollera AB och andra juridiska personer utan att även stat och kommun ska falla in under begreppet. Kommunerna och landstingen ansåg att deras verksamhet inte skulle inkluderas med anledning av att kommunsektorn inte ägnar sig åt meningslösa förfaranden som endast vill uppnå skattefördelar. Om vi då tittar på RÅ 2001 ref.79 ser vi att det är ju just det som görs i skatterättsnämndens bedömning. Nämnden säger ju att det huvudsakliga syftet med förfarandet var att åtnjuta skattefördelarna, vilket borde tolkas som en exakt motsats till vad de säger i sitt remissutlåtande. Även RR ansåg att skatteeffekten varit det huvudsakliga syftet med transaktionerna. Detta utgör enligt min mening en starkt grund för att just inkludera både stater och kommun i begreppet IG. Regeringen anser att stat och kommun strikt ska behandlas på samma sätt som privata bolag, något som jag inte anser att Skatterättsnämnden håller med om då de anser att den specifika skattefriheten spelar en övervägande roll vid bedömning av skatterättsliga konsekvenser. Det råder m.a.o. en viss tvetydighet om hur statliga och kommunala bolag ska behandlas. För att undvika skatterättsligt tveksamma transaktioner är det alltså på sin plats att en klarare gräns dras för hur de statliga och kommunala bolagen ska betraktas.

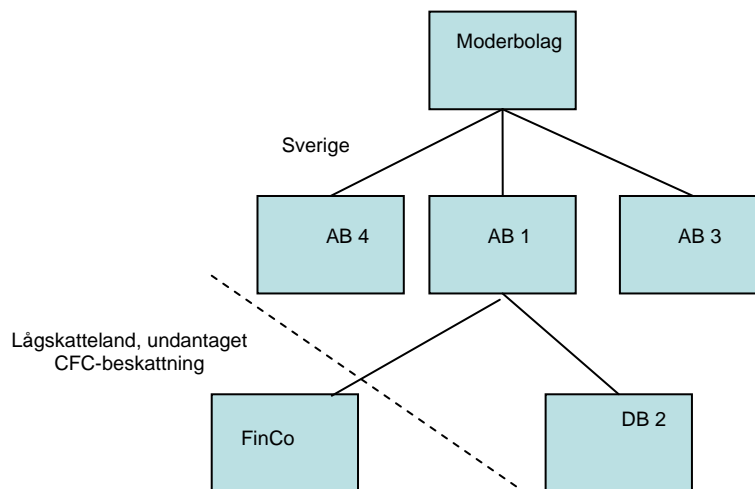
5.2 Förvärv av en delägarrätt – varför inte förvärv av en fordringsrätt?

I den lagtext som avser både den nya 10 b § och 10 c § regleras vad som gäller vid förvärv av en *delägarrätt*. Om vi ser till de av Skatteverket

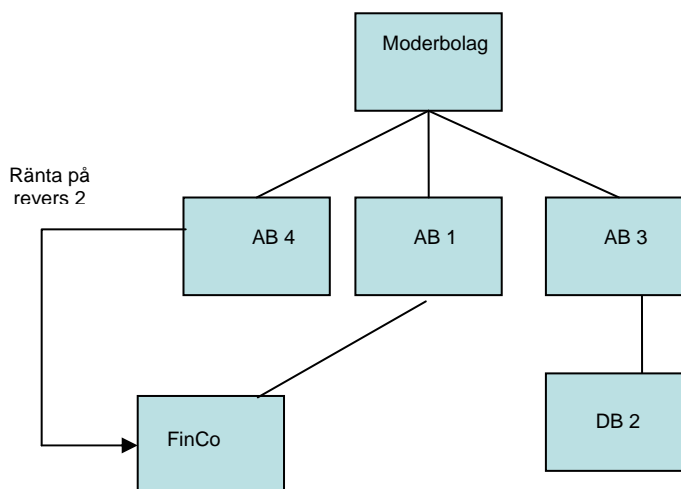
uppmärksammade fallen RÅ 2001 ref. 79 och RÅ 2007 ref. som legat till grund för vad SkV definierat som räntesnurror har båda fallen handlat om förvärv av delägaraktier och då främst av helägda dotterbolag. Regeringen vill att alla typer av andelar i företag och då även lagerandelar ska inkluderas. Vad som i stor utsträckning förvånar mig är att regeringen väljer att gå emot SkV som även vill inkludera *fordringsaktier* och säger att de ska exkluderas med anledning av att de är att betrakta som en grund till endast fiktiva upplägg. Som tidigare sagts ansåg regeringen att denna typ av förvärv ändå skulle kunna angripas med Skatteflyktslagen då de strider mot bestämmelsens syfte. Det är just här som en väldigt tydlig lucka i lagstiftningen finns. Regeringen väljer att lägga över lagstiftningsbördan på Skatteflyktslagen med hopp om att denna kan stoppa en ränteupplägg med fordringsaktier. Det motsägelsefulla är att syftet med lagstiftningen att begränsa avdrag för ränteutgifter som hänför sig till endast *delägaraktier*. Att då analogt tolka in även fordringsaktien i detta begrepp, när det i förarbeten verkligen förts en tydlig diskussion kring att dessa inte är av samma art känns något bristfälligt. Enligt min mening torde då inte Skatteflyktslagen kunna tillämpas och istället skulle företag kunna göra ett ränteupplägg enligt följande:

AB1 säljer DB AB2 till koncernbolag AB3, mot revers 1. AB1 säljer sedan revers 1 till koncernbolag AB4, mot revers 2. AB1 kapitaliserar bolag i ett lågskatteland som är undantaget CFC-beskattnings, FinCo, med revers 2. I och med att revers 2 är hänförlig till AB4:s förvärv av revers 1 (d.v.s. en fordringsaktier), så träffas inte strukturen av ränteavdragsbegränsningsreglerna, d.v.s. AB4 får avdrag på räntor på revers 2 och genom att AB 1 kapitaliserat FinCo med reversen blir dessa ränteinkomsterna beskattade i lågskattelandet istället för i Sverige.

Utgångsläge

Efter omstrukturering

Genom ovan beskrivet sätt torde alltså fortfarande räntesnurror gå att genomföra. Det blir alltså upp till hur Skatteflyktslagen ska tolkas och då om förfarandet ska anses strida mot lagstiftningens syfte.

Det är som sagt alla typer av delägarätter som ska räknas in. Men enligt definitionen av en delägar rätt enligt 48 kap 2 § IL ska varken t.ex. handelsbolagsandelar eller fastigheter räknas in vilket torde utgöra en grund

för att dessa kan säljas koncerninternt mot reverser och att man genom detta kanske skulle kunna göra ett annat typ av ränteupplägg. Problemet här, blir dock att det vid en sådan försäljning inte får skapas någon form av kapitalvinst, då denna enligt svensk lagstiftning inte är skattefri. Försäljning måste då ske till tillgångarnas skattemässiga värde.

5.3 Andra vägar till att komma runt lagstiftningen

Regeringen väljer bl.a. att räkna bort andra utgifter än just ränteutgifter från den nya lagstiftningen med anledning av att det inte finns tillräckliga skäl för att inkludera dessa. Om den begåvade då finner andra utgifter som skulle kunna användas istället för ränteutgifter så finns det en rimlig chans att kringgå denna lagstiftning. Dock blir det även här upp till Skatteflyktslagen att bedöma om transaktionen står i strid med lagstiftningens syfte.

Vad gäller de undantagsregler som nu finns stadgade borde dessa kunna utgöra en grund för att komma runt lagstiftningen. Vi har då att göra med antingen 10 procentsregeln och affärsmässigt motiverade förhållande. Om vi börjar med att titta på den senare blir det upp till en helhetsbedömning att avgöra ifall transaktionerna vidtas med över 75 procents affärsmässig motivation. Vid koncerninterna förhållande borde det då bli ytterst knepigt att komma runt detta då förhållandena kan göras rätt tydliga.

Vad gäller 10 procentsregeln finns en del att kommentera. För det första kan diskussion föras kring varför det ska vara just 10 procent. Regeringen väljer här att mer eller mindre kopiera de rådande förhållandena i Nederländerna där transaktioner anses som affärsmässigt motiverade om de beskattas med 10 procent eller mer. Min uppfattning är man måste göra en klar skiljelinje mellan vad som är effektiv skattesats och en icke effektiv sådan. Om vi ponerar att ett land har en 30 procentig bolagsskatt, men att de i sina räkenskaper kan göra ett fiktivt avdrag på det egna kapitalet, vilket gör att deras effektiva skattesats blir kanske 5 procent. Har då ränteinkomsterna beskattats med antingen 30 eller 5 procent? Det kan m.a.o. finnas en möjlighet att även med hjälp av 10 procentsregeln kunna komma runt den nu gällande begränsningen av ränteavdrag, dock begränsar regeringen uttalande om att det inte har någon betydelse för hur skatten betecknas eller utformad utan det avgörande är om inkomsten blir beskattad med tio procent eller mer. Jag vill därför avsluta min analys med att hänvisa till hur lagrådet uttalades sig innan införandet av de nya regler:

”Den uppfinningsriktighet som ligger bakom de nu aktuella skatteuppläggen kommer med all sannolikhet att reducera eller till och med eliminera effekterna av de föreslagna bestämmelserna. Lagrådet anser att det inget betänkligheter att införa de nu föreslagna

bestämmelserna, eftersom de torde kunna kringgås utan större svårighet.” (Prop. 2008/09:65 s. 52)

6. Avslutande diskussion

De regler som en gång möjliggjorde räntearbitrage med hjälp av räntesnurror finns i dagsläget kvar. Enligt min mening möjliggjordes uppläggen genom en allt för mild tolkning av reglerna. Uppläggen gick inte att angripa med varken en vidare tolkning av korrigeringsregel eller en snävare tolkning av Skatteflyktslagen där frågan varit om koncernbidragsrätten i de rådande fallen stått i strid med lagstiftningens syfte. Är det kanske så att det är just i Skatteflyktslagen som möjligheten till räntearbitrage ligger? Som sagt har alltså denna regel tidigare möjliggjort ränteuppläggen och om vi ser till de av mig föreslagna situationerna för att komma runt de nya reglerna, blir det återigen upp till en tolkning av Skatteflyktslagen för att bedöma huruvida transaktioner strider som lagstiftningens syfte. Det enda sättet för att i dagsläget begränsa ränteuppläggen blir alltså för rätten att våga tolka Skatteflyktslagen något strängare. De nya reglerna har isåfall inte bidragit till så mycket mer än att försvåra vad som annars kanske varit att betrakta som affärsmässigt motiverad verksamhet. Visst är det så att vissa av de självklara ränteuppläggen nu inte längre kommer att kunna fungera, men för de som verkligen vill, finns fortfarande möjligheterna till räntesnurror kvar. Det hade varit spännande att se vad en djupare analys av alternativa regler hade fått för resultat. Avslutningsvis vill jag säga att de nya reglerna enligt min mening är begränsade till den nationella rätten, vilket med stor sannolikhet kommer att begränsa svensk affärsverksamhet i utvecklingen mot ett homogent Europa och att den nonchalans gentemot andra alternativa regler kommer att visa sig, frågan blir dock på vilket sätt och när.

7. Slutsats

Räntesnurror kunde fram till årsskiftet möjliggöras med utgångspunkt i den näst intill obegränsade rätten för avdrag av ränteutgifter där såväl korrigeringsregeln som Skatteflyktlagen enligt min mening tillämpats i för liten utsträckning. Det fanns alternativ till de nu gällande reglerna om ränteavdragsbegränsningar, men dessa alternativ utreddes inte i någon större grad. En utvidgning av såväl CFC-reglerna som ett införande av över- respektive underkapitaliseringsregler hade enligt min mening varit ett bra alternativ till de nya reglerna. Istället infördes de nya bestämmelser, vilka enligt min mening inte torde vara några problem att komma runt. Istället för att sälja delägarrätter mot revers kan nu koncerner sälja fordringsrätten . Dessa är inte specifikt reglerade i de nya reglerna och det blir här upp till en tolkning av Skatteflyktlagen att bestämma huruvida detta strider mot lagstiftningens syfte.

Käll- och litteraturförteckning

Offentligt tryck

Lagstiftning

Inkomstskattelag (1999:1229)

Lag (1995:575) mot skatteflykt

Propositioner

Proposition 1976/77:93, om beskattning av ränta på vinstandelslån, m.m.

Proposition 1994/95:209, Kontrolluppgiftsskyldighet vid avyttring av värdepapper m.m.

Proposition 1999/00:2, Inkomstskattelagen.

Proposition 2002/03:96, Skattefri kapitalvinst och utdelning på näringsbetingade andelar.

Proposition 2007/08:16, Ändrade regler för CFC-beskattning, m.m.

Proposition 2008/09:65, Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag.

Skrivelser, utredningar och betänkande

Skatteverkets skrivelse 131 348803-08/113, Hemställan om ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229) såvitt avser begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder.

Finansdepartementets promemoria 20080825, Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap.

SOU 1964:2 Indexlån. Betänkande avgivet av värdesäkringskommittén.

Skatteutskottets betänkande 2008/09:SkU19, Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag.

Finansutskottets betänkande 2000/01: FiU29, Utveckling inom den kommunala sektorn.

Litteratur

Brandt, Peter, Inverkan av skatteavtal och EG-rätten på underkapitaliseringsfrågor, Skattenytt 1997 nr 5, sid 254 – 273.

Burmeister, Jari & Tivéus, Ulf, Kammarätten tillämpar skatteflyktslagen på räntebetalningar, Skattenytt 2004 nr 5, sid 301 – 303.

Gäverth, Leif, Skatteflykt och kapitaliseringsfrågor, Skattenytt 1998 nr 5, sid 231 – 264.

Gäverth, Leif, Skatteplanering med hjälp av överkapitaliserade bolag, Skattenytt 1997 nr 5, sid 234 - 252

Lodin Sven-Olof, Lindencrona Gustaf, Meltz Peter, Silfverberg Christer, Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt, del 2, Studentlitteratur, Lund 2005.

Rosander, Ulrika, Generalklusul mot skatteflykt, Jönköpings University, Jönköping 2007

Spirén, Henrik & Wenehed, Lars-Erik, Praktiska konsekvenser av Skatterättsnämndens förhandsbesked avseende CFC-reglerna, Skattenytt 2006 nr 4, sid 174 - 182

Tivéus, Ulf, Räntebetalningar till utlandet på koncerninterna lån finansierade med koncernbidrag – skatteflykt?, Skattenytt 2007 nr 11, sid 687 – 695

Tivéus, Ulf, Industrivärden-domarna och skatteflykt, Skattenytt 2008 nr 1 och 2

Tivéus, Ulf, Lagrådsremiss om ränteavdragsbegränsningar, Skattenytt 2008 nr 12, sid 735 - 742

Westerling, Ewa, Förslag om ändrade regler för CFC-beskattning, Pointlex, 2007-10-31

Elektroniska källor

www.pointlex.se

www.farkomplett.se

Rättsfallsförteckning

Regeringsrättens årsbok, referatmål

RÅ 1984 1:16

RÅ 1990 ref. 34

RÅ 1991 ref. 100

RÅ 2001 ref. 79

RÅ 2007 ref. 85

Andra avgöranden

Kammarrättens dom 1997-03-24, nr 5972-1995.

Förhandsbesked dnr 88-07/D, Inkomstskatt: Ränteavdrag — skatteflykt?

Rättsfallsförteckning

Regeringsrättens årsbok, referatmål

RÅ 1984 1:16

RÅ 1990 ref. 34

RÅ 1991 ref. 100

RÅ 2001 ref. 79

RÅ 2007 ref. 85

Andra avgöranden

Kammarrättens dom 1997-03-24, nr 5972-1995.

Förhandsbesked dnr 88-07/D, Inkomstskatt: Ränteavdrag — skatteflykt?